Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 89 (13884) | 1975 оной апрелиин 16, среда | Сэн 2 мүнгэн.

...ЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ ...ДЕНТНЭРЭЙ УУЛЗАЛГАДА ...БААДАГШАДТА

...э ханинар!

...лис оронуудай студентнэрэй — дэлхэйн үглөө... ...эдүйн байдалай бодото бэелэл бологшо шэнэ, ...байгуулалтын залуушуулай эрхим түлөөлэгшэ... ...лгада хабаадагшад, Таанарые КПСС-эй Цент... ...Комитедэй үмэнэһөө халуунаар амаршалжа, сэдь... ...ха аргатай болоһон байнаб!

...мир Ильич Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй гайхам... ...урда тээхэнэ энэ уулзалгадаа сугларбат. Хүн ...түүхэдэхи үндэһэн хубилалта — капитализм... ...ализмда оролго манай партиин үндэһэ һуури та... ...дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнние эм... ...байгуулагша Ленинэй нэрэтэйнь холбоотой юм. ...гайхамшаг сэсэн бодол, эршэ зориг дэлхэйн со... ...байгуулалтын, уласхоорондын коммунис ба хү... ...энэй хүдэлөөнэй түүхэтэ илалтанууд дотор бэе... ...Социалис оронуудай залуушуул, студентнэр ...ба коммунизм мандуулхын түлөө тэмсэлдэхи ...агүй хүсэнүүдые, урма зоригые марксизм-лени... ...бадаг байна гэжэ мэдэхэдээ, баяр түрэнэ.

...дэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай туйлалтые — гит... ...фашизмын ба япон милитаризмын илагдаһаар ...ойе совет хүнүүдэй, социалис оронуудай ара... ...бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй тэмдэглэжэ байһан ...танай уулзалга үнгэржэ байна. Арадуудай сү... ...даһан байдалай түлөө сэхэ шууд тэмсэгшэд. ...триодууд, интернационалистнууд байһанаа ха... ...манай оронуудай коммунистнуудай дайшалхы ...сэлэй шэрээгдэһэн дайнай гал дүлэтэ жэлнүү... ...тын түбэгтэй замуудые аха үетэд — энэ агуу... ...байлдаанда хабаадагшад сэдьхэлээ ехээр доһол... ...дурдана. Эсэгэ ороноо хамгаалһан 1941—1945 Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан илалта ...циализм лэ эб найрамдалай, демократиин ба со... ...бжэлтын найдамтай түшэг тулгуури болодог ...энэшэмэ тодоор лаблан баталаа.

...залуушуул эдэ ёһо заншалнуудые нарин нанги... ...баримтална, арьбадхан хүгжөөнэ, социалис хани ...оронуудай арадуудай нэгэдэлые улам бэхижүүл... ...лис общество эрдэм шудалха, бүхы талаараа тэг... ...хүгжэн болбосорхо, зориг бадаруулма, зохёон ...ба үнэхөөрөө сүлөөтэ ажал эрхилхэ хизааргүй ...боломжонуудые залуушуулда олгоно. Таанар, со... ...нуудай бүхы залуушуул, хүдэлмэришэд, таряа... ...арадай интеллигенциин хүбүүд болон басагад ...коммунизм байгуулгын хэрэгые үргэлжэлхэ ...онот. Тиихын тулада түбхын түрүүн марксист... ...скэ теори, дэлхэйн соёлой баялигуудые гүн гүн... ...шадамар бэрхээр шудалһан, тусхай шадабари... ...ба техникын туйлалтануудые, ажахы эрхилэл... ...лис ёһо гуримай булюу талануудые хүсэд бүрин ...шадаха, түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэд боло... ...Хэлбэришэгүй бата коммунис суртал бодол, ...эрхим шанарнууд, түгэс эрдэм мэргэжэл, ...хүгжэлтын бүхы үзэгдэлнүүдые ангиин ...бодолнуудтайгаар хэрэглэхэ шадабари ха... ...ин ба арадай бүхы хүсэл эрмэлзэлнүүдые ха... ...ухалада тоолодог, социалис обществын мэргэ... ...онсо шэнжэ болоно. Студентнэр байхаһаа амжал... ...саалаа зохёон байгуулхы ажалда, научна шэн... ...нийтын-политическэ ажабайдалда эдэбхитэй... ...адаха ябадалтай тааруулан холбодог байһантнай ...алтай.

...нүхэдүүд!

...измын аха дүү оронуудтай хамтадаа манай пар... ...Совет гүрэнэй ябуулдаг тэмсэлэй, амгалан ...адхахын ба уласхоорондын шахардуу байдал һу... ...түлөө тэмсэлэй талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ам... ...туйлагдаа. Революционно хүсэнүүдые, национа... ...эрэлгын хүдэлөөе, империализмын ба эзэрхэг тү... ...эгээдүүдэй хорото аашануудта эсэргүү тэмсэлые ...дэмжэнэбди. Энэмнай — эли тодо, ...хараа бодол болоно. Энэмнай бүхы ажалша ...дүтэ, ойлгогдосотой байна. Амгалан байдалай. ...ин ба социализмын нангин хараа бодолнуудай ...хүсэд бүрин, эсэслэн илаха хэрэгтэ ами ...орюулха, революционно бүхы абьяас ба эршэ ...гэхэ гээшэ коммунистнуудай ажабайдалай нан... ...болоно. Энэ хадаа залуушуулда хабаатай али ...һайхан зорилго болоноб!

...улзалга социалис ба коммунис байгуулалтын тү... ...бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэгшэ ма... ...удай студентнэрэй залуушуулай холбоонуудай ...исаас, харилсаа холбоое саашадань улам бэхи... ...эрэгтэ туһа хүргэхэнь дамжаггүй.

..., үнэхөөрөө арюун һайхан хэрэгтээ амжалтануу... ...ахыетнай таанадта, социалис оронуудай залуу ...үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб!

Л. БРЕЖНЕВ,
...ветскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

ТАРЯАШАДАЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

А. У. МОДОГОЕВ, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь

Эдэ үдэрнүүдтэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэг, һанаа сэдьхэлынь эгээн шухала, хойшолуулашагүй хэрэгтэ— хабарай тарилгада бэлэдхэлые түгэсхэхэ, тэрэнние эмхитэйгээр эхилхэ, һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Хабарай тарилгын хүдэлмэри — эгээн харюусалгатай ажал ехэтэй хүһа мүн. Тиимэл хадань хабарай үдэр жэл тэжээдэг гэжэ арад зоной дунда хэлсэдэг.

Энэ жэлэй хабар, тиимэл ондоохон удхатай табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй хабар, Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан түүхэтэ илалтын 30 жэлэй ойн тэмдэглэгдэхэ хабар, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездые угтаха хабар болоно. Эдэ бүгэдэ хабарай тарилгын хүдэлмэрние онсо ушар удхатай болгожо, таряашадай ажалые дээрэ үргэжэ, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые баян ургасын түлөө тэмсэхэ, юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ зоригжуулна.

Буряад ороной механизаторнууд болон таряашад, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй хабарай тарилгын хүдэлмэрние эдэбхи үүсхэлтэйгээр, хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай баян ургаса энэ жэлдэ туйлаха зоригтойгоор эхилжэ байна. Республикымнай таряашадай һанаа сэдьхэл болон эрмэлзэлые һаяхан болоһон республикын механизаторнуудай зүблөөн элитээр харуулжа үгөө. Тэндэ баталагдан абтаһан, хэблэлдэ толилогдоһон бүхы механизаторнуудта хандаһан нэмэл бэшэг дотороо зүблөөндэ хабаадагшад колхоз, совхоз бүхэндэ тогтууритай баян ургаса туйлаха арга боломжонуудай гүйсэд бии байһан тухай ойлгосотойгоор, бодото баримтатайгаар харуулжа үгэһэн байна. Имагтал эдэ арга боломжонуудаа шадабаритайгаар хэрэглэхэ болонобди. Поли бүхэнэй ургаса дээшэлүүлхын тула газар тараалангай культура үргэхэ шухала. Энэ шиидхэхы, шухала хэрэгые бэелүүлхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоол һаа, гэлтэдэлһээ гараха, ороохо таряа, бусад ургамалнуудые ехээр ургуулха зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна.

Газар тараалангай дээдэ культурада хүрэхэ гээшэ гүнзэгы удхатай хэрэг. Эдэмнай нэн түрүүн газарай хүрьһые саг соонь, һайн шанартайгаар элдүүрилхэ, газартаа эзэн ёһоор хандаха, агротехникын бүхы эрилтэнүүдые наринаар сахиха, байгаалиин болон сагай уларилай, мүн поли бүхэнэй онсо өөрсэ илгаае анхаралдаа абаха гэһэн удхатай. Газар тараалангай дээдэ культура туйлаха гээшэ һайн шанартай үрэһэ бэлдэжэ, тэрэнээ саг соонь, агротехникын бүхы эрилтэнүүдые наринаар баримталжа байгаад, зохид нормоор, хэды гүнзэгыдэ тарихыень сахижа байгаад тариха, ургасынь хойноһоо һайнаар харууһалха гэһэн удхатай. Газар тараалангай дээдэ культурада хүрэхэ гээшэ үтэгжүүлгэнүүдые саг соонь хүрьһэндэ оруулха, газараа уһалха, хүрьһэндэ шииг нойто бариха бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гэһэн ушартай. Энэмнай мүн севооборотуудые наринаар баримталха, уһалагдадаг газараа эгээн лэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, тарилгын хойноһоо нарин һайнаар харууһалха, буртаг ногоотой, элдэб хоротонтой эдэбхитэйгээр тэмсэхэ, газарай хүрьһэ хамгаалха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гэһэн удхатай. Газар тараалангай дээдэ культура туйлаха гээшэ мүн ургаса хуряалгые эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ, тэрэшэлэн ерэхэ жэлэй ургасатай холбоотой бүхы хүдэлмэрине саг соонь хэхэ гэһэн ушартай. Гэдэ эдэ бүгэдэ газар тараалангай дээдэ культурын ушар удхые үшөөл хүсэдөөр харуулнагүй. Газар тараалангай культура дээшэлүүлхэ гээшэ мүн лэ хүнүүдэй чэс бүхэндэ хэһэн ажалай, тэндэ гаргашалагдаһан түхэриг бүхэнэй хүсэд һайнаар харюулагдахын тула гектар бүриһөө эгээн ехэ ургаса абаха гэһэн удхатай гээшэ.

Мүнөө газар тараалангай ёһотой дээдэ культура хаа хаанагүй туйлаха шадабаритай агрономууд, инженернүүд болон хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд манай бүхы колхоз болон совхозуудта бии. Республика доторнай бүхыдөө 700 шахуу агроном, тэдэнэрэй 500 гаранинь сэхэ хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байна. Эдэнэрэй олохониинь колхозно-совхозно үйлэдбэриин ёһотой технологууд, газар тараалангай культура дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг хүнүүд гэжэ бүхы республика дотороо мэдээжэ болонхой. Жэшээнь, «Родина» колхозой агроном Ф. С. Ворона, Байгалай совхозой — Н. А. Аленичев, «Искра» колхозой — Н. М. Козлов, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой — Д. Х. Холбоев болон бусадые нэрлэхээр. Мүнөө үедэ колхоз, совхоз бүридэ дипломтой гурбан, тэрэнһээ олон агроном хүртэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ механизаторнуудай болон бүхы таряашадай дунда агротехническэ эрдэм мэдэрэлые дэлгэрүүлхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Тиигэбэшье республикын олохон колхоз болон совхозуудта жэлһээ жэл бүридэ гансашье сагай уларилай таагүй байһанһаа бэшэ, гол түлэб газар тараалангай культурын доодо хэмжээндэ байһан ушарһаа ороохо таряанай болон бусад ургамалнуудай бага ургаса абтана гэжэ мэдэрэнгүй байхын аргагүй.

Нэгэ адли эрхэ байдалтай байгаад, газар тараалангайнь культурын хэмжээнь адли бэшэ байһан ушарһаа эдэ ажахынууд хоёр ондоо ургаса абадаг гэһэн элитэ һайн жэшээнүүд республикын механизаторнуудай зүблөөн дээрэ харуулагдаа һэн.

Эдэ жэшээнүүдэй заримыень харуулая.

Хяагтын аймагай «Родина» колхоз жэлһээ жэл бүри ороохо таряанай баян ургаса абадаг. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада эндэ гектарай дунда зэргээр 17 центнерһээ дээшэ ороохо таряан хуряагдаһан байна. 1974 ондо сагай уларилай хэды таагүй байгаашье һаань, колхоз гектар бүриһөө дунда зэргээр 16,5 центнер ороохо таряа хуряажа абаа. Гэдэ эдэнэртэй хүршэ байдаг «Дружба» колхоз жэлдээ «Родина» колхозойхиһоо гектарай 5—6 центнер таряа бага абадаг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн хүршэ «Дружба» колхоз болон Хүдэриин совхозойхиһоо «Родина» колхозой газар тараалангай культурань дээгүүр байна бшуу.

Мүн нимэрхүү байдал Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», «Знамя Ленина» колхозуудта үзэгдэнэ. Эдэ ажахынууд байгаалиин адли байдалтай аад, ондо ондоо ургасатай.

Газараа шанар муутайгаар элдүүрилдэг, тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй үрэһэ хэрэглэдэг, тараалангай ургаса дээшэлүүлхэ агротехникын бусад эрилтэнүүдые дүүргэдэггүй Яруунын, Хэжэнгын, Сэлэнгын болон бусад зарим аймагуудай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд зүблөөн дээрэ тон зүб шүүмжэлэгдээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Хэжэнгын совхоздо ороохо таряанайнь дунда зэргын ургаса орой дээшэлээгүй байхаһаа гадна, уруугаа ороһон байна. Иимэ ахир байдалай гол шалтагааниинь гэхэдэ, хүрьһэн муугаар элдүүрилэгдэнэ (гүйхэнөөр хахалагдана, забһар гаргагдана, тараалангай заха хахалагданагүй гэхэ мэтэ), илангаяа сэбэр паар, намарай паар муугаар элдүүрилэгдэнэ, үтэгжүүлгэ хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй, агротехникын юрын гурим хазагайруулагдана, бүхы дээрээ газар тараалангайнь культура бирагүй байна ха юм.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз сагай уларилай таагүй байһан 1974 ондо гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,3 центнер таряа хуряажа абаа. Тиин нэгэ адли эрхэ байдалтай эндэхи XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз гектарай миил 5,3 центнер ургаса абаа. Яахадаа иимэ ушар тохёолдооб гэхэдэ, эндэ жэлһээ жэл бүри хабар, намарай паар хайша хэрэгээр элдүүрилэгдэнэ, үрэһэ хүрэнгэ хүсэдөөр бэлдэгдэнэгүй, һайнаар таригданагүй. Ниигэжэ таряаниинь буртаг ногоондо дарагдана, ургасаяа ехэ гээлтэтэйгээр хуряана. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо жэгдэ һайнаар элдүүрилэгдэһэн поли олохонь бэрхэтэй.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо газар тараалангайнь культура тон бирагүй. Энэл ушар шалтагаанһаа боложо, 10 мянгаад гектар таряа таридаг энэ колхоз ядахын сагта өөһэдыгөө үрэһөөр хүсэд хангажа шададаггүй. Мүн нимэрхүүгээр Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхоз тухай хэлэжэ болохо.

Нимэрхүү байдалые саашадаа тэсэхээр бэшэ! Хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэрине эрхим шанартайгаар, агротехникын бүхы эрилтэнүүдые нарин нягтаар сахижа байгаад хэхэ гээшэ таряашадай эгээн шухала хэрэг мүн.

Манайда жэшээ абамаар, газар тараалангай дээдэ культура туйлаха талаар һургаал абамаар хүнүүд бии. РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын болон профсоюзай ЦК-гай зүгһөө манай республикын хүдөө ажахын 40 шахуу түрүүшүүлдэ «юһэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдожо, шагнал барюулагдаа. 1974 оной хүдэлмэриин дүнгүүдээр Кабанскын, «Комсомольский», Хүрбын, Хяагтын, Санагын совхозууд, Сэлэнгын аймагай Ленинэй болон Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, Улаан-Үдын аймагай «Маяк», Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозууд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Үйлэдбэриин һайн дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй зүгһөө республикымнай колхоз болон совхозуудай отделени, бригада, звено болон мал ажалай фермэнүүдэй 30 коллектив шагнагдаа.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнние бүхы колхоз болон совхозуудай, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари болгохо шухала.

Ороохо таряа саашадаа хэлбэришэгүй ехээр абадаг болохо гээшэ хүдөө ажахын таряашадай эгээн шухала хэрэг болоно. Республикымнай колхоз болон совхозууд юһэдэхи табан жэлэй даабари бэелүүлхын тула энэ түгэсхэхы жэлдэ, урда жэлнүүдтэ оробол, адагынь 30—40 процент ехэ ороохо таряа хуряажа абаха ушартай. Энэ зорилгые шиидхэхэдээ нэн түрүүн ажахы бүхэндэ, отделени, бригада, поли бүридэ газар тараалангай дээдэ культура туйлаха, хоёрдохёор, тэжээлэй болон бусад ургамалнуудай тарилгые, паар хахалалгые бага болгонгүйгөөр ороохо ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ шухала. Тиимэһээ тараалангаа үргэдхэхэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ болонобди. Хахалагдадаг газараа үргэдхэхэ арга боломжо бүхы ажахынуудта бии. Зарим газарта ургаса багатай бэлшээри, сабшалан хахалха, нүгөөдэ ажахынуудта—газараа үрилтэдэ оруулха ябадалые усадхажа, урда жэлнүүдтэ хаягдаһан залууг газараа, харгын захаархи, хүрьһэ һайнтай хадын ташалан хахалжа болохо. Уһа намагһаа хатаагдаһан газараа түргэнөөр ашаглаха, намаг хатааха хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ болонобди. Богонёор хэлэхэдэ, газартаа эзэн ёһоор хандабал, арга боломжонууд бага бэшэ олдохо гээшэ.

Зүгөөр ороохо таряа ехээр абахын тула гектар бүриһөө ургаса эрид дээшэлүүлхын түлөө оролдохо болонобди. Эндэмнай айхабтар ехэ арга боломжо бии.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

...НИНИЗМДЭ ҮНЭН БАЙЛГА—ЭДИРШҮҮЛЭЙ УГ ЗОРИЛГО

...ин, Венгриин, ... ГДР-гэй, Кубын, ... Польшын, Румы... ...ветскэ Союзай, Че... ...ин залуушуулай ...эд эб найрамдалай ...арисаанай эстафе... ...улан, Москва ерэ... ...иин 14-дэ Союзуу... ...гай Колонно зал ...ократическа за... ...гимн баяр жабха... ...эдэлээ. Түрүү ...ай манлай — Со... ...ороной эдиршүүл ...оронуудай студент... ...үүшын уулзалгада хабаадагшадые угтан абаһан байна.

Ленинизмын суртал һургаалда хизаарлашагүй үнэн сэхэ байһанаа элирхэйлэн харуулхын тула мянга гаран хүбүүд, басагад дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй нийслэл хотодо ерэбэ. Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө, Ленинэй хэтэдээ мүнхэ һургаалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ хабаадалсажа байһан тухайдаа комсомолой ба залуушуулай аха дүү холбоонуудай түлөөлэгшэд хөөрэхэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай, хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй, албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, ленинскэ партиин ветеранууд, ажалай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай геройнууд, совет студентнэрэй түлөөлэгшэд, аха дүү оронуудһаа ерэһэн айлшад президиумдэ һууба.

Социалис гүрэнүүдһээ СССР-тэ байдаг элшэн сайдууд амаршалһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь **К. Ф. Катушевта** үгэ үгтэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уулзалгада хабаадагшадта эльгээһэн амаршалгые тэрэ уншаба.

Хүбүүд, басагад һуурнһаа бодожо, нэрьемэ удаан альга ташалгаар Леонид Ильичэй эсэгэ ёһоной халуун дулаан, гүнзэгы удхатай үгэнүүдые угтаһан байна.

ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Е. М. Тяжельников** «Студент залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхын тула Ленинскэ комсомолой бэелүүлдэг ажал ябуулга» гэһэн элидхэл хэбэ.

Халуун дулаан амаршалгынь түлөө тэрэ уулзалгада хабаадагшадай, совет студентнэрэй, Ленинскэ комсомолой үмэнэһөө партиин Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, Леонид Ильич Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, гүнзэгы эрдэм шудалхын түлөө, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай залуушуулай дайшалхы революционно нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө совет залуушуул улам эдэбхитэйгээр тэмсэхэ юм гэжэ найдуулаа.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

Пионернүүдэй, һургуулиинхидай зунай амаралта тухай

«Пионернүүдэй, һургуулиинхидай амаралта эмхидхэлгэ улам һайжаруулхын тула бэелүүлхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой үндэһөөр Пионернүүдэй ба һургуулиинхидай амаралта эмхидхэхэ хүдэлмэри улам һайжаруулха асуудалнуудаар ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК союзна республиканудай, хизаарнууд болон областьнуудай профсоюзна, комсомолой эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөө Москвада үнгэргэбэ.

ВЦСПС-эй секретарь Л. А. Землянникова элидхэл хэбэ. Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь З. Г. Новожиловагай, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пионернүүдэй бүхэсоюзна эмхиин Центральна Соведэй түрүүлэгшэ А. В. Федуловагай элидхэлнүүд соносогдобо.

Үхибүүдые элүүржүүлхэ эмхи зургаануудые нээлгын бэлэдхэл хэхэ бүхэсоюзна һара апрель — май соо үнгэргэгдэхэнь.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын уряалаар

Араб социалис дэбжэлтэ гэжэ партиин нютагай хүтэлбэриин генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр апрелиин 14-дэ Москва ерээ.

Ирагай Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ Саддам Хусейнние КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв болон бусад тушаалтад угтаа.

* * *

Энэл үдэр Кремль дотор А. Н. Косыгинай, А. А. Громыкын, Б. Н. Пономарёвой, Саддам Хусейнэй хоорондоо хөөрэлдөөнүүд болоһон байна.

Хөөрэлдөөнүүд саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ.

КПСС-эй ЦК, Советскэ правительство Саддам Хусейнэй хүндэлэлдэ Кремлиин Ехэ ордондо обед эмхидхээ.

Совет талаһаа нүхэд А. Н. Косыгин, А. А. Громыко, К. Т. Мазуров, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев болон бусад байлсаа.

Хани ёһоной, халуун эршон байдалда үнгэрһэн обёдэй үедэ А. Н. Косыгин, Саддам Хусейн үгэнүүдые хэлээд, тэдэнь ехэ анхаралтайгаар шагнагдаһан, альга ташалгаар угтагдаһан байна.

(ТАСС).

...ЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

ХОРИҺОО МЭДЭЭСЭНЭ

Хэхэ ажалынь тодо

Тарялан, сабшалангай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һарын туршада Хориин аймагай 6 совхоз 20500 тонно наг шэбхэ гаргаха, 3.113 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха түсэбтэй юм. Энэ хугасаада сабшалан дээрэ 15 мянган тонно шэбхэ гаргагдажа тараагдаха. Габшагай хоёр һарын туршада аймагай ажахынууд 1.100 гектарта үтэг хэхэ. 1.800 гектар сабшалангай модо, шулуун сэбэрлэгдэхэ, 250 гектар сабшалангай болдог сабшагдаха байна. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ 60 хүдэлмэришэн, 32 луговод хабаадана. Наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ хэрэгтэй оньһон түхеэрэлгэнүүд, тракторнууд үгтэнхэй.

Аймагай луговодууд урдаа табиһан зорилгоёо сүм дүүргэхэ хүсэлэнтэй ажаллажа байнхай. Тарялан, сабшалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри ажахынуудта түлэг захалба.

К. ЖАЛСАРАЕВ.

Баян ургасын түлөө

Байгша ондо нийтын малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготой Хүрбын совхозой хүдэлмэришэд сабшалан, тарялан һайжаруулха талаар соносхогдоһон габшагай хоёр һарын туршада ехэ юумэ хэжэ эхилээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ хэды ган гасуур болобошье һаань, дүршэлтэй луговодууд М. Шевченко, Д. Ракшаев гэгшэд гектарай 20—22 центнер хүрэтэр үбһэ хуряаһан байна. Эдэнэр байгша ондо үшөө баян ургаса хуряаха хүсэлэнтэй, сабшалан дээрээ туха сүлөөгүй хүдалнэ.

Һайрамай уһа тогтоожо, газараа уһална, наг шэбхэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргана.

Энэ шухала хэрэгтэ тракористнар П. Ешеев, Б. Самбуев гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ баян ургаса абахын тула тус совхоздо коммунис субботнигые угтуулан, газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри үдэр бүри эршэтэйгээр, үргэнөөр ябуулна.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.

МЭДЭЭСЭЛ

Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин адрес иимэ:

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан, 4-дэхи дабхар, 409-дэхи таһалга. Телефонууд: 2-56-08, 2-42-61.

Һунгуулиин Центральна комисси.

*

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссида

Апрелиин 14-дэ Улаан-Үдэдэ Буряадай АССР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин түрүүшын заседани болобо.

Совет арад түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ, фашис Германиие илаһаар 30 жэлэй ойн баярые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха зорилго урдаа табинхай гэжэ заседаниие нээхэ зуураа, Центральна комиссиин түрүүлэгшэ Б. З. Поздеев тэмдэглэбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин зорилгонууд, «Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ дүримүүд» тухай комиссиин секретарь А. Б. Бардонов хөөрэжэ үгөө. Тэрэшэлэн һунгуулиин Центральна комиссиин түсэб баталагдаба.

Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. Д. Черняков Соведүүдэй һунгалтада бэлдэхэ хүдэлмэриин ябаса тухай элидхэл хээ.

Д. ХУБИТУЕВ.

ТАРЯАШАДАЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада Баргажанай совхоз гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер орооһо таряа, нёдондо ган жэлдэ — гектарай 11,7 центнер таряа ургуулжа абаа. Теэд энэ совхозһоо нёдондо таһарһан Читханай совхоз 1974 ондо гектарай хоёр дахин бага ургаса абаа. Энэ юу харуулнаб? Читханаархид орооһо таряа ургуулха агротехникэ баримталха хэрэгтэ анхарагүй, ургасаяа хуряаха үедөө ехэ гээлтэдэ оруулаа. Хэрбээ эдэнэр газар тарялангай культура дээшэлүүлээ һаа, гектар бүриһөө хоёр дахин ехэ ургаса абаха байгаа.

Агротехникын түрүү онол аргануудые хэрэглэжэ, колхоз, совхоз соогоо бусадһаа һураггүй ехэ ургаса абадаг зарим бригада, звенонуудые тоолохо болоо һаа олон. Жэшээнь, нёдондо Алтайн совхозой тарялангай гектар бүриһөө 11,9 центнер ургаса абаад байхадань, харин эндэхи Б. Б. Тулбуреевэй бригада бухы 1330 гектар газарайнгаа га бүхэнһөө 16 центнер ургаса хуряагаа.

Үнгэрһэн жэлдэ Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр эгээл ехэ ургаса абаһан байна. Тус ажахы гансашье Хяагтынгаа аймагай бэшэ, мүн республикын бусадшье аймагуудай ажахынуудта орходоо жэлһээ жэлдэ ямаршье уларилтай сагта тогтууритай һайн ургаса абаһа. Колхозой ахамад агроном нүхэр Гонсорунов өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай республикын газетэнүүдэй хуудаһан дээрэ хөөрэһэн байһа. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз хайшан гээд үндэр баян ургаса абана гээшэб? Юрын лэ, ямаршье ажахыда хэрэглэжэ боломоор онол аргануудые хэрэглэнэ гэхэ гү, али газар таряалан һайнаар эрхилхэ юрын лэ эрилтэнүүдые эрхимээр сахина. Газар таряалан эрхилхэ культурые дээшэлүүлхэ талаар энэ колхозой агроном ёһотойл эмхидхэлшэ, үйлэдбэриин технолог болонхой.

Газар таряалан эрхилхэ культурые дээшэлүүлхэ хэрэг гансашье мэргэжэлтэдһээ бэшэ, мүн газар хахалжа, тарилга хэдэг, ургасын хэнһоо харууһалдаг, тэрэниие хуряажа абадаг механизатор бүхэнэй мэргэжэл шадабари, оролдолгоһоо гол түлэб дулдыдадаг гээшэ. Механизаторнууд мүнөө колхоз, совхозой үйлэдбэриин шиидхэхы хүсэн болонхой. Үндэр ургасын хуби заяан — механизаторай гар соо гэхэдэ нэгэшье алдуугүй. Хүдөө нютагуудта механизаторнуудай үүргэ үдэрһөө үдэртэ ехэ болложо байна. Юуб гэхэдэ, партимнай хүдөө ажахые үшөөл һайнаар оньһожоруулха, колхоз, совхозуудые элдэб хүсэ ехэтэй оньһон техникээр улам һайнаар зэбсэгжүүлхэ хараа шугам бэелүүлнэ бшуу. Тиимэһээ механизаторнуудые бэлдэхэ, тэдэниие һургаха, мэргэжэл шадабариинь, ниитэ культурын дээшэлүүлхэ гэшэ мүнөө айхабтар ехэ удха шанартай болонхой.

Зарим аймагуудта һүүлэй үедэ партийна, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүдэй зүгһөө механизаторнуудай дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин һулаар ябуулдаг болоһонһоо уламжалан, ехэхэн дутагдалнууд ушарна. Олохон ажахынуудта хүсэ ехэтэй шэнэ техникын улам олошоржо байхадань, тэдэниие хүдэлгэхэ һайн бэлэдхэлтэй механизаторнууд дуталдана. Энээнһээ боложо, техникэ дүүрэн хүсэндөө ашаглагданагүй, таряалан дээрэхи шухала хүдэлмэри хаһа сагтаа һайн шанартайгаар хэгдэнэгүй.

Хүдөөгэй ажалшадай, илангаяа малшадай дунда социалис мүрысөө аша үрэ ехэтэйгээр дэлгэрүүлхэ талаар партийна организацинууд яһала дүй дүршэлтэй болонхой. Гэбэшье, зарим ажахы болон аймагуудта механизаторнуудай, тэдэнэй үйлэдбэридэ, ниитын ажабайдалда дүүргэдэг үүргыень ёһоор тоохогүй ушар үзэгдэнэ. Жэшээнь, механизаторнуудай дунда мүрысөө эмхидхэхэ гурим зохёоходоо, тэрэнэй ямаршье экономическа үндэһэ баримтагүйгөөр табидаг, ажалайнь мүрысөөнэй дүнгые ехэнхидээ хаһа сагтань согсолдоггүй, хүнүүдые сэдьхэл бодолойнь талаар урмашуулха хэмжээнүүдые мүртэй хэрэглэдэггүй байха юм. Үнэндөө ямаршье хүндэ, тэрэ тоодо механизаторташье ажални хэр зэргэ һайнаар сэгнэгдэнэб гэжэ мэдэхэ гэшэ ехэ удха шанартай. Коллективэй, партийна организациин, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө механизаторта хэр ехэ анхарал, хүндэ ямба үзүүлэгдэнэб, тэрэнь материальна урмашуулгаһаа бага бэшэ удха шанартай бшуу. Баяр баясхалангай дулаан үгэ хэлэхэ, Хүндэлэлэй грамота, бэлэг барюулха, тэрэнэй хүндэдэ Ажалай алдар солын туг үргэхэ, ямар нэгэн һайндэр, гэр бүлын баяр баясхалантай дашарамдуулан амаршалга хүргэхэ гээшэ хүнэй урма зориг бадаруулдаг, үшөөл һайнаар хүдэлхэ хүсэл эрмэлзэл түрүүлдэг ха юм. Тиигэбэшье маанадта механизаторнууд ондоо мэргэжэлэй хүдэлмэрилэгшэдтэ халхалагдан, ходол мартагдашахаяа һанана. Энэмнай тон буруу.

Олонхи ажахынуудта хабарай тарилга, ургаса хуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэ механизаторнуудай һайнаар амарха, ажаллаха эрхэ байдалай бии болгогдодоггүй ушарые таатай гэхын аргагүй. Мүнөө ажахы бүхэндэ полевой стануудые дары түргэн заһабарилжа, бүхы хэрэгтэй юумээр түхеэрхэ, тэдэниие шэнээр бариха, тэндэ ниитын халуун эдеэ бэлдэхэ, нүүдэл худалдаа наймаа эмхидхэхэ тушаа бодомжолхо ёһотой. Хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг, соёл-гэгээрэлэй эмхинүүдэй, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгэй хажуу талада байха зэргэгүй. Тэрэшэлэн агитаторнууд, политинформаторнууд, лекторнууд ниитэ политическэ, ойлгууламжынгаа хүдэлмэриие полевой станууд дээрэ, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ургасын хуби заяанай шиидхэгдэжэ байһан газарта шэглүүлхэ болоно.

Манай республикын диилэнхи олон колхоз, совхозуудта үндэр баян ургасын ёһотойл эзэд — гайхамшаг бэрхэ механизаторнуудай коллективүүд урган гараа. Эдэнэр гансашье трактор жолоодожо шадаха бэшэ, бусад орёо нарин машинануудые хүдэлгэхэ шадабаритай, олон ондоо мэргэжэлтэй механизаторнууд юм. Мүнөө колхоз, совхозуудта бии байһан хүдөө ажахын олон тоото машина, техникые һайнаар абажа ябаха, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай һайшааһан Ростовско областиинхидай үүсхэлые манай механизаторнууд баһал үргэнөөр һайшаан дэмжэбэ.

Техникые гамтай наринаар, эзэн ёһоор ашаглажа, һайнаар хадагалжа шададаг байгаал һаа, хүдөө ажахын шухала кампанинууд хаһа сагтаа үнгэргэгдэхэ, мүн энээнһээ хүдэлмэриин шанар, тарялангай ургасашье сүм дулдыдаха байна. Тиимэһээ бригада, ажахы, аймагуудта техникые һайнаар ашаглаха, хадагалха хэрэгтэ хүн бүхэнэй эзэн ёһоор анхарал хандуулха шухала. Техникые удаан болзорто ашаглаха хэмжээнүүдые хараалха тушаа партиин райкомууд, хүдөө ажахын органууд элдэб онол арга, янза бүриин формонуудые хэрэглэхэ ёһотой. Илангаяа даажа байһан техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэдэг тракторна бригадануудай коллективүүдые, зарим механизаторнуудые алдар болохоор урмашуулха шухала.

Механизаторнууд колхоз, совхозуудаймнай ёһотойл алтан жаса болоно. Тэдэнэр өөһэдынгөө шэлэһэн мэргэжэлээр омогорхожо, дааһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө дуратай, ямаршье ажал хэхэдээ сэдьхэлэйнгээ халуун эрмэлзэл гарган хүдэлдэг, сэбэр һайхан һэшхэлтэй хүнүүд юм. Тиимэ механизаторнууд гансашье өөрөө агротехникын заабариие хазагайруулхагүйһөө гадна, ондоо хүнүүдэй зүгһөө багаханшье голодохо гаргаха, газарта эзэн бусаар хандаха ябадалтай эбсэшэгүйгөөр хандадаг байна.

Байгалай совхозой К. В. Герасимовичай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадые абаад үзэе. Тэдэнэр газар тарялангаа һайнаар эрхилдэг бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. 1974 ондо тус бригада 960 гектар газарай га бүхэнһөө 19,5 центнер таряа хуряагаа. Харин тиихэдэнь бүхы совхозынь гектарай 14,7 центнер ургаса абаһан байна. Энэ бригадын нэгэшье механизатор юунэйшье болоо һаа, ажалайнгаа шанарые доошолуулдаггүй.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой нүхэд Бондырев, Капустин гэгшэдэй, «Коммунизм» колхозой нүхэр Федотовой хүтэлбэрилдэг бригаданууд, тэндэхи зарим механизаторнууд тушаа баһал тиигэжэ хэлэхэдэ болохо. Загарайн аймагай «Гигант» колхозой трактористнар Б. Н. Низамеев, З. Г. Шитин гэгшэдэй, тэдэнэй жэшээгээр үндэр бүтээсэ туйлаһан бусад механизаторнууд тухай манай хэблэлдэ тэрэ үедэ үргэнөөр бэшэгдэһэн байгаа. Эдэнэр газар хахалхадаа, гансашье үндэр бүтээсэ туйлаа бэшэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэһэн байна.

Колхоз, совхоз бүхэндэ залуушуулые, тэрэ тоодо басагадые механизаторнуудай мэргэжэлдэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ һургажа, машина, техникэдэ хүдэлхэ кадрнуудые саг үргэлжэ олон болгохо, газар таряалан эрхилхэ культурые дээшэлүүлхэ талаар тэдэнэй үүргые улам ехэ болгохо ёһотойбди.

«Ажалай коллективэй үйлэдбэриин болон ниитэ-политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар Минскэ тракторна заводой партийна организациин хүдэлмэри тухай» тогтоолые КПСС-эй ЦК 1972 ондо баталан абаа һэн. Ажалай коллектив хадаа манай обществын гол ячейкэ болоно. Тиимэһээ үйлэдбэриие карижуулан һайжаруулха, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, хүн зониие ниитын хэрэг хүтэлбэрилгэдэ хабаадуулха талаар ажалай коллектив тон ехэ хүсэн болоно гэжэ партиин ЦК онсолон тэмдэглэнэ. Механизаторнуудай коллективүүдые — бригада, звено, отрядуудые бүридхэн бэхижүүлхын тула саг үргэлжэ оролдохо ёһотойбди. Тиигэжэ тэдэниие хододоо сугтаа хүдэлдэг, хубилгагдадаггүй хүнүүдтэй нарядгүйгөөр абаһан продукциингаа зэргээр ажалай түлөөһэ абадаг, ажахын тоосоондо ороһон коллективүүд болгохо ёһотой. Коллективэй гэшүүдэй дунда хани халуун нүхэсэл, һайн нүхэрэй туһаламжа хүргэлсэдэг байхаар, мүн дүршэлтэй хүнүүдынь залуушуулаа дахуулан ябаха, һургаха, механизаторнуудай эрдэм мэргэжэл, ниитэ культурые, бэлиг шадабариень ... хоор дээшэлүүлхэ ... бүхы анхаралаа ... байнабди.

Продукци ехээр, ... нартайгаар, бага ... гаар үгэжэ, юһэ... жэлэй даабарие ... тайгаар дүүргэхы... рысөө үргэнөөр да... ты гэжэ партида, ... та хандаһан Хэнда... КПСС-эй ЦК тар... эрхилдэг хүнүүдые ... Манай Буряадай ... хын хүдэлмэрилэг... совет хүнүүдтэеэ ... дэ арадай мүрысө... хитэйгээр оролсо... тодорхой социалис ... дые абаа. Колхоз, ... зуудай коллективү... һан уялгануудые ... республикын хүдөө ... хүдэлмэрилэгшэдэй ... дэ хабаадагшад ... туйлагдаха тодорхо... нуудые хараалһан ... рлан ажал дээрэ ... гүүдые туйлаха б... Бүхы тарялангай ... бүриһөө 12 центне... бэшэ орооһо. 90 цен... таабха, 165 центн... шо бэшэ овощ ху... рилго табигдана. Ко... хозуудта бүхыдөө ... ган тонно таряа, 9... тонно хартаабха, 3... тонно овощ үйлэд... 1,3 миллион тонно ... 550 мянган тонно б... жээл ургуулжа аба... бди. Сабшалангай ... дээшэлүүлхэ тала... ехэ зорилго табиг...

Газар таряалан ... наар эрхилхэ гэш... уялгаяа, хараалһан ... дээ хүсэндэнь хүрг... лөө тэмсэхэ гэһэн...

Хабарай тарилгы... хүдэлмэриие эрхим... тайгаар, эмхитэй һ... ротехникын нарин ... ёһоор бүтээжэ, таб... түгэсхэхы жэлдэ а... циалис уялгануудаа ... татайгаар дүүргэхэ ... һуури табиха, ... XXV съездые ажал... бэлэгүүдээр угтаха... республикымнай ... ажалшад хүсэ шада... мэлзэл оролдолгоё... гүй хүдэлхэ байһан... тэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТИИЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН 1975 оной I КВАРТАЛАЙ ДҮНГҮҮД

Буряадай АССР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл

Продукциин шухала зүйлнүүдые гаргаха ба худалдаанда ябуулха кварталай түсэб дүүргэгдэә. Нёдондонойхитой сасуулбал, промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээнэй ургалта 106 процент болоо, ажалай бүтээсэ 5 процентээр дээшэлээ. Тиин ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин ургалтын 74 процентнь туйлагдаа.

Промышленностиин һалбаринуудай продукци 1975 оной нэгэдэхи кварталда, нёдондоной энэ сагайхитай жэшэбэл, эды шэнээнээр нэмээ:

	процент
электроэнергетикэ	— 107
түлишын (шулуун нүүрһэнэй) промышленность	— 100,1
хара металлурги	— 106
машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга	— 109
ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозно-саарһанай промышленность	— 108
барилгын материалнуудай промышленность	— 99,9
шэлэй ба шаажан-фаянсын промышленность	— 108
хүнгэн промышленность	— 106
эдеэ хоолой промышленность	— 104
полиграфическа промышленность	— 105

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бүхы министерствэнүүд болон управленинүүд промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэә.

Продукциие худалдаанда ябуулха түсэбэй дүүргэлтэ ба үйлэдбэрилгын хэмжээнэй хубилалта Улаан-Үдэ городто болон республикын зарим промышленна районуудта иимэ байба:

	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1974 оной 1-дэхи кварталтай сасуулхада 1975 оной 1 кварталда процентээр
Улаан-Үдэ хото	101	107
тэрэ тоодо:		
Советскэ район	99,3	106
Железнодорожно район	100,9	106
Октябрьска район	101	108
аймагууд:		
Баунтын	106	94
Баргажанай	105	106
Загарайн	106	111
Захааминай	101	99,0
Кабанскын	99,2	112
Хэжэнгын	101	103
Хяагтын	102	100,9
Хурамхаанай	102	133
Прибайкалиин	104	103
Сэлэнгын	100,8	100,0
Улаан-Үдын	102	95
Хориин	97	99,3

Промышленна предприятинуудай диилэнхи олонхинь түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар хүдэлнэ.

Продукциин худалдаанда ябуулха түсэбэй дүүргэлтэ, үйлэдбэрилгын хэмжээнэй ургалта ба ажалай бүтээсын ургалта тус тус предприятинуудта, управленинууд болон министерствэнүүдтэ иимэ байба:

	Продукциие худалдаанда ябуулха 1975 оной I кварталай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1974 оной январь—март һарануудтай сасуулхада 1975 оной январь—мартда процентээр: үйлэдбэрилгын хэмжээнэй талаар	ажалай бүтээсын талаар
«Электромашина» завод	102	115	107
«Теплоприбор» завод	102	116	114
Локомотив-вагон заһабарилгын завод	99,4	103	104
Түмэр-бетон зүйлнүүдэй Таловска завод	104	99,0	99,0
Зэдын комбинат	100,1	—	—
«Бурятэнерго» гэжэ районно управлени	101	106	103
«Татарский ключ» карьер	103	106	104
Галуута-Нуурай шахта	92	63	70
Электро-заһабарилгын завод	107	127	119
«Бурятсельмаш» завод	128	7,2 дахин	4,3 дахин
Бага-Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй разрез	111	133	128
Хүүргын металло-конструкцинуудай завод	100,6	154	121
Хяагтын плавико-шпатова уурхай	111	105	113
Рельснүүдые гагнадаг № 32 поезд	108	104	108
Асбоцементнэ зүйлнүүдэй Тимлюйн завод	100,4	103	104
Тимлюйн цементын завод	100,1	99,3	101
«Забайкаллес» комбинат	102	105	104
Элхиин авто-заһабарилгын завод	107	108	110
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	87	94	99,7
Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинат	100,1	211	154
Загарайн карьероуправлени	102	103	118
Шэлэй завод	103	108	108
Нарин сэмбын комбинат	102	105	106
«Бурмясопром» нэгэдэл	100,1	107	102
Улаан-Үдын кондитерска фабрика	100.0	99,2	96
Һүнэй промышленностиин Буряадай республиканска үйлэдбэриин нэгэдэл	100,5	99,2	99,2
Байгалай загаһанай промышленна трест (Буряадай АССР талаар)	110	106	109
Киномеханическа завод	108	122	121
«Россельхозтехника» нэгэдэл	102	116	109
Загаһа буйлуулгын завод	89	89	89
«Бурятцелинстройн» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат	100.9	102	108
Асфальтобетонно завод	100,0	159	183
Транспортын управлени	100,5	118	118
Хилээмэнэй продуктнуудай управлени	100,2	106	109
Хэблэлэй, полиграфиин ба номой худалдаа наймаанай хэрэгүүдэй талаар управлени	104	105	103
Буряадай АССР-эй министерствэнүүд ба управленинүүд	102	103	102
тэрэ тоодо:			
Нютагай промышленностиин министерство	102	106	106
Түлишын промышленностиин управлени	103	109	108
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	102	98	96
«Бурятпромстройматериалы» гэжэ нэгэдэл	91	100.4	100.4
Ой модоной ажахын министерство	103	116	106

Промышленна продукциин шухала зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгэ бодото дээрэ иимээр харуулагдаа гэбэл:

	1975 оной 1 кварталда үйлэдбэрилгэдэһэниинь	1975 оной 1 кварталайхиие 1974 оной 1 кварталайхитай процентээр жэшэбэл
Ниитын хэрэглэлэй электростанцинуудта үйлэдбэрилэгдэһэн электрын хүсэн — (млн. квт.) часаар	313	112
Шулуу нүүрһэн — мянган тонноор	379	100,3
100 квт. ч. дээшэ хүсэтэй переменнэ ток дээрэ хүдэлдэг электродвигательнүүд — хэһэгээр	1613	119
Приборнууд, автомат хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд — мянган түхэригээр	3265	119
Автомобиль дээрэ тодхогдоһон кранууд — хэһэгээр	125	112
Барилгын модо бэлэдхэл (колхозуудайхидгүйгөөр) — мянган куб. м.	1025,4	100,8
Хюрөөдэгдэһэн модон (колхозуудайхидгүйгөөр) — мянган куб. м.	274,8	107
Хабсаргагдаһан түмэр-бетон конструкцинууд ба детальнууд—мянган куб. м.	42,5	105
Барилгын хирпиисэ — млн. хэлэгээр	27,8	103
Асбоцементнэ зүйлнүүд — млн. условно плитэнүүдээр	49	106
Сонхын шэл — бодото дээрээ млн. дүрбэлжэн метрээр	4,1	104
Ноохон бүд — мянган дүрбэлжэн метрээр	601	105
Угаагдаһан ноохон — мянган тонноор	5,2	101
Трикотаж дотор хубсаһан — мянган хэһэгээр	480	90
Трикотаж гадар хубсаһан — мянган хэһэгээр	349	107
Элдэб хубсаһан гүйсэд сэнгээрээ (1967 оной июлиин 1-нэй байдалаар предприятинуудта тогтоогдоһон оптово сэнгээр — млн. түхэригээр	7,8	100,1
Дарамал һэеы гутал — мянган паараар	57,2	83
Гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан мяхан (1 категориин субпродуктнуудые руулан) — мянган тонноор	4,5	116
Колбасагай зүйлнүүд — мянган тонноор	3,3	107
Худалдаанда гаргагдаһан загаһанай продукци — тонноор	1181	100
Гүрэнэй нөөсэһөө ороһон малай тоһон — тонноор	743	85
Гүрэнэй нөөсэһөө оролон үдхэн һүнэй продукци — мянган тонноор	14.9	152
Хилээмэн ба хилээмэнэй зүйлнүүд — мянган тонноор	16,1	105
Макароной зүйлнүүд — тонноор	1232	100
Кондитерска зүйлнүүд — тонноор	3840	99,9
Хубсаһа угаадаг машинанууд — мянган хэһэгээр	31,5	95
Мебель — миллион түхэригөөр	2,7	98
Культурно-ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараанууд	7,6	106

Республика дотор 1-дэхи кварталай түсэбһөө гадуур иимэ продукцинууд үйлэдбэрилэгдөө: 9 мянган тонно шулуу нүүрһэн, 15 мянган түхэригэй прибор, автомат зүйлнүүд ба тэдэнэй запчастьнууд, 19 мянган кубическа метр хюрөөдэгдэһэн модон, 2 мянган тонно цемент, 1937 мянган условно плиткэ шифер, 176 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 7 мянган дүрбэлжэн метр ноохон бүд, 21 тонно угаагдаһан ноохон, 230 мянган түхэригэй элдэб хубсаһан (1967 оной июлиин 1-нэй байдалаар предприятинуудта тогтоогдоһон оптово сэнгээр), 365 мянган тонно мяхан, 1.412 тонно үдхэн һүндэ оруулжа тоологдоһон һүнэй продукци, 349 мянган условно баанха элдэб консервэнүүд, 194 тонно хилээмэн ба хилээмэнэй зүйлнүүд ба бусад эдеэ хоол.

Нёдондонойхитой сасуулбал, республика дотор арадай хэрэглэмжын эд бараан 3 процент ехээр үйлэдбэрилэгдөө, 220 тонно кблбасагай зүйлнүүд, үдхэн һүндэ оруулжа тоолоходо 1.824 тонно сагаан эдеэнэй продукци, 2 мянган түхэригэй элдэб хубсаһан, 22 мянган хэһэг трикотаж гадар хубсаһан ехээр гаргагдаа.

Гэхэтэй хамта, промышленностиин хүдэлмэридэ 1-дэхи кварталда зарим тэдэ дутуу дунданууд үзэгдөө. 25 промышленна предприятинууд гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 13 процентнь продукцияа худалдаанда ябуулха кварталай даалгабари дүүргээгүй, түсэбтэ дутуу 2 миллион түхэригэй продукциие худалдаанда ябуулаа. Түсэбөө дүүргээгүй предприятинуудай тоодо Галуута Нуурай шахта, МВД-эйн ОИТУ, «Забайкаллес» комбинадай 4 предприяти болон бусад оролсоно.

Булад, барилгын хирпиисэ, гадар ба дотор трикотаж хубсаһа, эдеэ хоолой загаһанай товарна продукци, мебель үйлэдбэрилхэ талаар 1-дэхи кварталай түсэб дүүргэгдээгүй.

Республикын промышленностьда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдэә, нёдондонойхитой сасуулбал, ажалай бүтээсэ 5 процентээр дээшэлээ.

Гэбэшье, 65 промышленна предприятинууд гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 33 процентнь ажалай бүтээсын түсэб дутууса дүүргэә, тиимэһэн ушарһаа 4 миллион түхэригэй продукци дутуу үйлэдбэрилөө. Зэдын комбинат, Сэлэнгын ЦКК, Галуута Нуурай шахта, Хүдэнай ба Хандагатайн леспромхозууд, «Бурмясопром» ба бусад ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй.

Республика дотор 1975 оной январь — февраль һарануудта дунда зэргын салин хүлһэнэй ургалта ажалай бүтээсын ургалтаһаа 0,4 пунктаар ахижа гараа.

Товарна продуктын өөрын үнэ сэнгые доошолуулха даалгабари 1975 оной январь — февраль һарануудта дүүргэгдээгүй, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 2.4 миллион түхэриг үлүү гаргашалагдаа. Республикын промышленностьда олзо оршо оруулха түсэб 1975 оной январь — февраль һарануудта 71 процент дүүргэгдэә, нёдондонойхитой сасуулбал, олзо оршын хэмжээн 25 процентээр доошолоо.

Республикын промышленностьда эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые ябуулха, эрдэм ба техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ гүрэнэй түсэбэй ёһоор 1975 оной 1-дэхи кварталда 43 хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан, тэдэнэй 31-ниинь дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн, 8-ниинь зарим тэды бэелүүлэгдэһэн, 4 хэмжээ ябуулганууд огто дүүргэгдээгүй.

Үйлэдбэридэ эрдэм ба техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ талаар түсэбөө дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн предприятинууд гэбэл: модые автомат оньһоор тайраха талаар «Забайкаллес» комбинат, хараалһан бүхы хэмжээ ябуулгануудаа бэелүүлһэн «Электромашина», «Теплоприбор» заводууд; руда болон үнэтэ металлнуудые нэмэл аргаар малтажа абалгые үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулхын тулада шэнэ онол аргануудые хэрэглэһэн Зэдын комбинат, хараалһан бүхы хэмжээ ябуулгануудаа бэелүүлһэн асбестоцементнэ зүйлнүүдэй Тимлюйн завод, нютагай промышленностиин министерство, «Сельхозтехника» гэжэ Буряадай республиканска нэгэдэл болон бусад.

Үйлэдбэридэ эрдэм ба техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ түсэбөө дутуу дүүргэгшэд гэбэл: үнгэтэ металлнуудые болон алмаз рудаһаа илгажа абаха талаар шэнэ арга онолнуудые ашаглаха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээгүй Зэдын комбинат, синтетическэ материалаар гуталай түрии, зуузай оёхо хэрэгтэ УР-1 гэжэ сабуу хэрэглэдэг болохо гэжэ хараалһанаа дүүргээгүй ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерство болоно.

Буряадай АССР-эй статистическэ управлени

ЛЕНИНИЗМДЭ ҮНЭН БАЙЛГ... ЭДИРШҮҮЛЭЙ УГ ЗОРИ...

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Коммунис үзэл сурталаар, совет патриотизмын ба пролетарска интернационализмын һургаалаар хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхэдэнь, партида туһалхын тула Ленинскэ комсомол эдэбхитэй ажал ябуулна гээд элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

Гитлеровскэ фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойе тэмдэглэхын тула түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн үргэнөөр бэлдэжэ байна.

Дайнай шэрүүн жэлнүүдтэл адли, амгалан тайбан сагташье Ленинскэ комсомол партиин дайшалхы туһалагшань байһаар. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө эгээн үнэтэй юумэеэ — амин наһаяа үгэһэн сэрэгшэдэй, манай арадай эрэлхэг хүбүүдэй нэрэнүүдые бидэ хододоо һанажа ябахабди гээд оратор хэлээ.

Агуу ехэ Октябриин илаһанай һүүлээр, мүн коммунизм байгуулгын үедэ манай орон дотор гэгээрэлые хүгжөөлгын гол шухала шатанууд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тоггобо.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй 150 шухала барилга комсомолой бүхэсоюзна габшагай барилганууд гэжэ соносхогдонхой. 1970—1974 онуудта эрхим һайнаар һураһанайнь, эдэбхитэй ниитын ажал ябуулгынь, шэн габьяата ажалайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 4 мянга гаран студентнэрые орден, медальнуудаар шагнаһан байна.

Коммунис партиин, совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалнуудта үнэн сэхэ байхаар студентнэрые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта элидхэл соо ехэ анхарал хандуулагдаа.

Студентнэрэй һуралсалай, үйлэдбэриин практика болон научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри эмхидхэлгын асуудалнуудта Е. М. Тяжельников тогтон хэлэбэ.

Удаань СССР-эй дээдэ ба дунда тусхай һуралсалай министр **В. П. Елютин** «Совет дээдэ һургуули ба тэрэниие хүгжөөхэ мүнөөнэй гол зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэбэ.

Социалис оронуудтай хани барисаае бэхижүүлгэдэ, эдэнэй харилсаа холбоое үргэдхэн гүнзэгырүүл... вет дээдэ һургуули... битаая оруулна га... Елютин тэмдэглэә. ... социалис оронуудта... лагдажа, дээдэ һур... 50 мянга гаран м... дайнай һүүлэй ж... СССР-эй дээдэ һ... нуудта бэлдэгдэһэ... Мүнөө манай орон... һургуулинуудта ... оронуудай 20 мян... студент һуралсана. ... лис оронуудай 10... студент жэл бүри ... практика гаража, ... дүршэл олодог юм. ... манай эды шэнээ... социалис оронуудта... ка гарадаг байна. ... оронуудтахи һурал... нэ социалис гури... хэлгэдэ совет һ... дүй дүршэл ехэ ү... гэнэ.

Социализмын ... нуудые сахиха, ... холбоо барисаагаа б... хэ, социалис общес... луу эрхэтэдые һур... мүүжүүлхэ түрүү ... шэлөө халан абалса... манай гайхамшагта ... нэрэй уялга бол... В. П. Елютин тү... хэлэбэ.

Студентнэрэй ул... дын холбооной ... **Душан Улчак** тү... тэй ба демократиче... миллион студентн... нэһөө уулзалгада ... шадые амаршала... кратическа залуу... хэдэлхэйн федера... президент **Рамон** ... циалис оронуу... шуулда, студентнэ... шалга хүргэбэ. Бол... Венгриһээ, ДРВ-... һаа, СССР-һээ б... оронуудһаа ерэг... низмын суртал һу... та үнэн байхаар ... рые хүмүүжүүлхэ ... лэбэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай ... хи секретарь Э. Хо... МНРП-гэй ЦК-гай ... секретарь, МНР-эй ... Ехэ хуралай Пре... Түрүүлэгшэ Ю. Це... уулзалгада хаба... эльгээһэн амарш... үдэшын заседани... шагдаһан байна.

Социалис орону... дентнэрэй түрүү... залга үргэлжэлһэн...

БЭЛЭН БОЛОО

«Восточные Саяны» колхозой Даалын отделениин механизаторнууд хабарай тарилгада орохоор бэлэн болоод байна. Үшөө март соо техникэнь хуу баран шахуу заһабарилагдаад байһан юм.

Гусеничнэ 5, мөөртэй 6 трактор, 5 культиватор, 7 сеялкэ, 30-аад борной заһабарилагдаад, тари... гарахаар бэлэн бол...

505 гектарта ш... гектарта обёос, 93 ... кукуруза, 125 гек... тариха даабаритай. ... Даалын механизато... ехэ ажалые богони... соо, һайн шанарта... гэхын тулада хүс... гамнангүй хүдэлх... тэй.

Б. БИР...

Түнхэнэй аймаг...

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ХААНАБТА, ДАЙШАЛХЫ НҮХЭДНИ!

...уряад үнэн» газетэдэ ...һэн «Төөрижэ яба... түрэлөө олохо» гэһэн ...шиевай статьяе ехэл ...дожо уншабаб. Фронт ... нүхэртэеэ уулзаха ... үнэхөөрөө ямар ехэ ...занан гээшэб. Иимэ ...намдашье байгаа һэн. ... тухайгаа бэшэхэ ду...йгаа хүрэһэндэ гуур...бариха баатай болобоб.

...42 оной сентябрь һара... сэрэгтэ абтажа, пу...но-минометно учи... курсант болоо ...б. Хүсэд һуража үр... байтарнай Забай...н ба Алас-Дурна зүгэй ... курсантнуудтай хамта ...эшелон болоод, Сталин...шадар ябуулагдаа һэмди. ...тай хамта манай нюта... Юсунов Бабу, Климов ...й, мүн республикаһаа... Моисеев, Тимофеев бо... бэшэшье хүбүүд олон ... Удаан сагай үнгэрһэн ...нүхэдэйнгөө нэрэ, обо...гыень мартаһандаа ехэл халаглаабаб.

1943 оной март һарын эхеэр Белгородско областиин Ново-Оскол станци шадар хүрэжэ ерээд, Советскэ Союзай маршал В. И. Чуйковой командалдаг алдарта 62-дохи армиин бүридэлдэ ородог 92-дохи тусхайта курсантнуудай бригадада ороо бди. Тэрэ үедэ Сталинград шадар шанга тулалдаанай манай сэрэгшэдэй илалтаар дүүрэһэн дээрэһээ бригада мнай тэрэ үедэ амаралтада байгаа һэн. Урдань дайлалдажа байһан курсантнуудһаа юрэдөөл хэдыхэн хүн үлэһэн байгаа. Манай аханарай, 1922—23 ондо түрэгшэдэй баатарлигаар дайлалдаһанай ашаар бидэ — 1924 ондо түрөөшэд дайлалданшьегүйгөөр гвардейскэ нэрэ зэргэдэ хүртэжэ, үбдэг дээрээ һүхэрэн Эхэ оронойнгоо түлөө амиа наһаяа хайрлангүйгөөр тулалдахабди гэжэ гвардейскэ тангаригаа үгөө бэлэйбди. Игэжэ манай бригада ябаган сэрэгэй 93-дахи гвардейскэ дивизи болгогдоо һэн.

Уданшьегүй 1943 оной июль һара гаража, түүхэтэ Орлово-Курска тулалдаан эхилшоо бэлэй. Манай дивизи түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ, байлдаанда оролсоод, миниин сасуутан эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдажа эхилээ һэн. «ПТР» гэжэ буугаар фашистнуудай 2 танк шатаажа, дайлалдажа байһан позици дээрээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II шатын орденд хүртэһэн Исаев гэжэ нүхэрөө юрэдөөшье мартахагүйб.

Бүхы фронтнуудаар урагшаа дабшажа шадахагүй һэн туладаа фашистнуудай Орел болон Белгород шадар бүхы хүсэеэ элсүүлһэниинь мэдээжэ. Үдэртөө 100 гаран самолет ерэжэ, бомбодогшо бэлэй. Дайсанай хатуу шанга түрилтэ доро манай часть сухарижа, дайлалдахада зохид позици эзэлхэ баатай болоо һэн. Дайсаниие саг зуура зогсоожо байхын тула манай автоматчигуудай рото тэндэ үлөөгдөө бэлэй. Фашистнуудай үсэд шанга добтолго доро манай ротоһоо оройдоо 6—7 сэрэгшэ үлэжэ, нарынай орохын урдахана ойдо ошожо, хоргодохо баатай болоо һэмди. Уданшьегүй тэдэнэр маниие тэрэ ойһоо намнажа гаргаад, бариха һанаатай бэдэрэлгэ хэжэ, «Рус Ваня, где ты?», «Товарищи бойцы и командиры, выходите» гэжэ шанга шангаар хашхаралдан, бэе бэедээ зүрхэ оруулан, манда дүтэлжэ эхилээ. Тиигэхэдэнь бидэнэр автомадуудаараа нэгэ доро буудажа оробобди. Олон автомадай таршаганахалаар ехэ хүсэн байна гэжэ айгаа юм гү, али манай зол боложо, дайсад сухариһан байгаа. Удаань дайсанай хүреэлэлгэдэ орошообди. Тэндэ 7 сүүдхэ ябагдаа. Түрүүн зургаалуулан сүг гараха гэһэн аад, юумэнэй бүтэхэгүйдэ хоёр-хоёроороо һалаха баатай бологдоо. Минии нүхэр Евлаков һэн, хэн гэжэ нэрэтэйень, түрэл нютагыень һанаандаа хадуужа абаагүйдөө гомдолтой ябагшаб. Тэрэл хүреэлгэһээ гарахадаа, дайшалхы хайрата нүхэрөө гээжэ, гансаардаа бэлэйб. 8-дахи сүүдхэдээ тэндэхи колхознигуудай туһаламжаар хүреэлэлгэһээ арай шамай гаража, өөрынгөө частиие бэдэржэ ошоо һэм.

Игэжэ ябаһаар мүнөөхил «Төөрижэ ябаһаар, түрэлөө олохо» гэжэ буряад зоной хэлсэдэгэй ёһоор заградотрядта баригдажа, мэдэн гэхэдээ, тэрэ частьда алба хэжэ байһан Хяагтын багшанарай училищиин 3-дахи курсада сугтаа һураһан Мөөрөөшэ нютагай Батомункуев Дашинима Гуруевич нүхэртэеэ уулзашоо һэм. Энэ уулзалга зүрхэндэмни хэтэ мүнхэдөө хадуугданхай. Дайнда бэе муутай болоһон нүхэрни Хираанай-Адагай дунда һургуулида түүхын багшаар ажаллажа байтараа операцида орожо, наһа бараһан юм. Нүхэрэймни Илалтын 30 жэлэй ой болотор амиды мэндэ ябажа, мантаяа баярлаагүйнь ехэл гэмшэлтэй.

Болохоёо байгаа Илалтын 30 жэлэй ойн һайндэрөөр амиды мэндэ ерэһэн нүхэдөө газетээр дамжуулан амаршалаад, залуу наһаяа Эхэ оронойнгоо түлөө үгэһэн сасуутандаа намтай хамта һүгэдэхэ байһандань этигэнэм. Энээн тухай уншаад, нүхэдэймни өөр тухайгаа дуулгабал, намда бүришье олдошогүй баяр болохо һэн. Мүнөө Хяагтын аймагай Баян-Булаг нютагай һургуулида багшалнаб.

Ж. ЦЫДЫПОВ,
Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша.

...ХЭ ХАРУУЛШАН

...аминай аймагай ой мо... ажахын хүдэлмэрилэг... дунда ажалша бэрхэ ... жэл ерэхэ бүри оло... байна. Тэрэ тоодо ... Грыдин оролсохо ёһоо... оролсоно.

...эр Грыдин Цахирай лес...твэдэ ой модоной ха...ханаар һүүлэй хэдэн ... ажаллана. Даабарита ...аа харюусалга ехэгэй...лдадаг, улад зоной дун...ргылэмжын хүдэлмэри ...ха байдаг заншалтай. ...онь, байгаалиин эгээл ...лиг болохо ой модо...тайгаар хандаха, тэрэ...галай аюулһаа хамгаал...ндо отолхо ёһо гурим ту...асуудалнуудаар ажалша... дунда хөөрэлдөө үнгэргэ...йха юм. Тиимэһээ, гэрэ...растогта гал түймэрэй ..., хуули бусаар модо ... ушар һүүлэй үедэ эрид ...оо.

...СС-эй гэшүүн И. И. Грыдин ...ествын хүдэлмэрилэгшэ... дунда ябуулагдадаг ниигын ... эдэбхитэйгээр хабаа... юм. Агитаторай, ара...шалтын бүлэгэй гэшүү...лганнуудые нарин нягт... дүүргэжэ ябана. Ажал...рхэ энэ нүхэр 1974 ондо ... ажалта туйлаһанайнгаа ... лесхозой дирекциин, ...оюзай месткомой зүгһөө ...шанда хүртэһэн байна.

Б. ШОЕНОВ,
...ой хүдэлмэрилэгшэ.

БААТАР СЭРЭГШЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэдые бэлдэдэг Буряадай хүдөө ажахын техникумэй коллектив Агууехэ Илалтын 30 жэлэй алдарта ойн һайндэртэ эдэбхитэйгээр бэлдэжэ эхилбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан баатар сэрэгшэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан элдэб хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа.

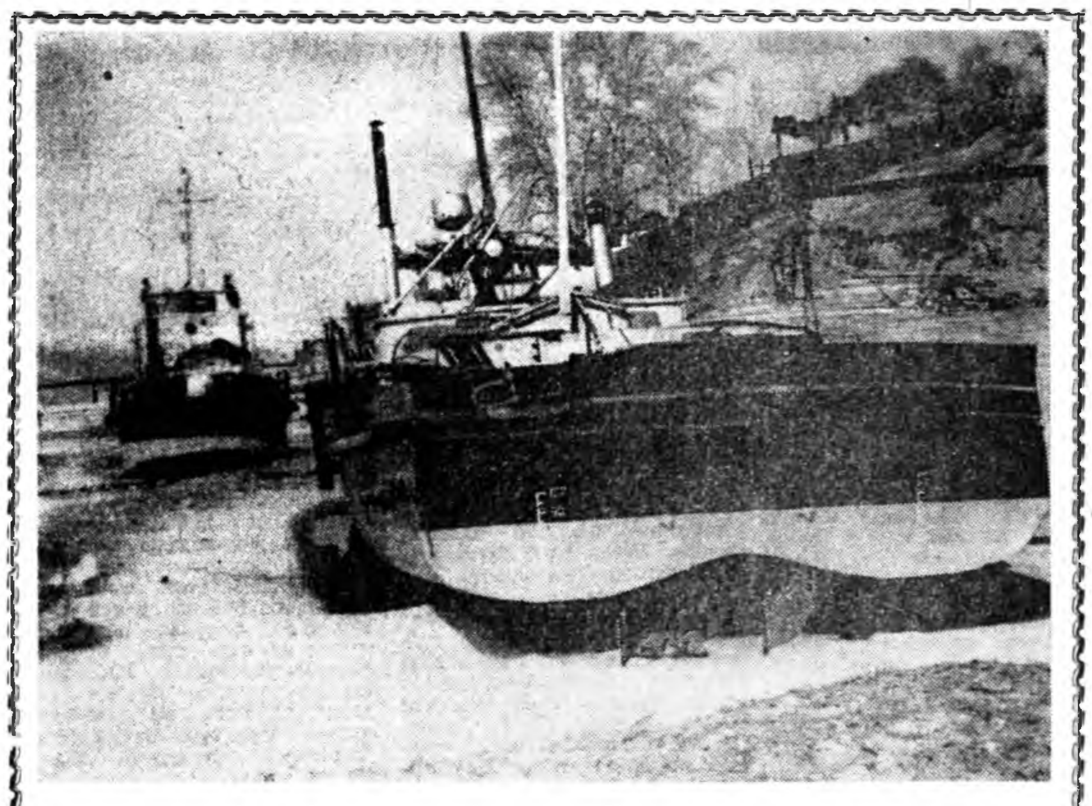
Дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ эрэлхэг зоригой баатаршалга харуулһан сэрэгшэд тухай хөөрэһэн һонирхолтой выставкэнүүд, стендүүд гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Буряадай алдарта хүбүүдтэ, Советскэ Союзай Геройнуудта зорюулагдаһан хөөрэлдөөнүүд студентнэрэй дунда үнгэргэгдэбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудтай уулзалганууд, «Дэлхэй дээрэ зол жаргалта ажабайдалай мандахын тулада» гэһэн уряа доро уншагшадай конференци һаяын үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэ юм.

Фашис Германиие үй бута сохихо хэрэгтэ парти, комсомолой дүүргэһэн асари ехэ үүргэ тухай, совет юрын хүнэй гаргаһан баатаршалга тухай темээр лекцинүүд студентнэрэй үмэнэ уншагдаха байна.

Дайн, эб найрамдал, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байлга тухай бэшэһэн прозагууд, поэдүүдэй эрхим зохёолнуудые уран хурсаар уншагшадай конкурс энэ темые үргэлжэлүүлхэ юм.

Мэргэн буудалгаар, волейболоор, шатараар һурагшадай дунда мүрысөөнүүд алдарта һайндэрэй үдэр үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

М. МЕДОВАЯ.
Улаан-Үдэ.

ҺАЙНААР БЭЛДЭНЭ

Байгал-Сэлэнгын уһан замай Улаан-Үдын пристаниин хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй тамаралгада һайнаар бэлдэжэ байна. Теплоходуудые, бусад зэр зэмсэг заһабарилга графигһаа урдуур дүүргэгдэжэ, бэлэн болгогдоо

Мүнөө хабарай дулаан үдэрнүүд ерэжэ, бүхы флот шэрдэгдэжэ байна. Бэлдэлгын энэ хүдэлмэри апрель һарада дүүргэгдэхэ ёһотой юм. Тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлхын тула пристаниин ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ капитан Алексей Сергеевич Шикуло, мастер Очир Намсараевич Намбаров, ахалагша механик Станислав Николаевич Зыков болон бусад шалгарна.

Улаан-Үдын теплоходууд Байгал далай, Сэлэнгэ ба Сүхэ мүрэнүүд дээгүүр тамаржа, арадай ажахын ашаа шэрэдэг юм. Энэ коллектив байгша оной даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: капитан А. С. Шикуло; бэлэн болгогдоһон теплоходууд.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Нэгэ асуудалаар хоёр бэшэг

ХЭН ЗЭМЭТЭЙ ХАБ?

Буряад ороной хүдөө нютагуудай ажалшадай һуудал байдал жэл бүри һайжаржа, тэдэнэй соёлой болон бусад эрилтэнүүд улам дээшэлжэ байнхай. Мүнөө үедэ республикын хүдөө нютагуудта хэдэн олон ретранслятор бодхоогдожо, малшад ба тарялашад сүлөөтэй сагтаа телевизор харадаг болоһон байна. Энэнь ехэ һайшаалтай хэрэг гээшэ. Илангаяа буряад хэлэн дээрэ хэгдэдэг дамжуулгануудые хараха, шагнаха дуратайшуул олон байдаг.

Гэхэтэй хамта һүүлэй үедэ, илангаяа 1975 оной гараһаар буряад хэлэн дээрэ хэгдэдэг дамжуулганууд тон бага болошоо. Урдань неделидээ нэгэ дахин һүүлэй һонинууд (телепанорама) түрэл хэлэн дээрэ дамжуулагдадаг аад, мүнөө огто болишоо. Дамжуулгын программа заримдаа баримталагданагүй. Энээниие гэршэлхын тула нэгэ жэшээ дурдахал байнаб. Энэ жэлэй январиин 25-да «Сэлэнгэ» гэжэ тележурнал гараха ёһотой байһан аад, ондоо дамжуулга болоһон байха юм. Тиигэхэдэ «Сэлэнгые» хүлеэжэ һууһан үбгэд, хүгшэд урмаа хүхаржа, унтаха баатай болоо бэлэй. Иимэ жэшээнүүд олон.

Ямар шалтагаанһаа иимэрхүү ушар дайралдана гээшэб? Эдэ бүгэдэдэ хэн зэмэтэйб?

Д.Д. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын аймаг.

* * *

Январь һараһаа хойшо Улаан-Үдын телестуди буряад хэлэн дээрэ хэгдэдэг дамжуулгаяа тон үсөөн болгожорхиһон байха юм. Ямар шалтагаанһаа иимэ ушар дайралдана гээшэб, ойлгохын аргагүй. Ородоор гүйсэд ойлгодоггүй буряад үбгэд, хүгшэд хүдөө нютагуудта олон ха юм. Тэдэнэй эрилтэ хараада абтанагүй гээшэ гү?

Тиигэхэдэ недели бүхэндэ хэблэгдэдэг телевидениин программа заримдаа баримталагданагүй. Энэ асуудалаар нэгэ жэшээ дурдахам. Байгша оной мартын 24-нэй үдэшэ Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай зүжэг программын ёһоор дамжуулагдаха байһан юм. Тэрэниие хүлеэһэн хүнүүд манай Тээгдэдэ олон байгаа. Гэбэд тэрэ зүжэгынь оройдоошье дамжуулагдаагүй.

Ямар шалтагаанһаа иимэ ушар гараһаб, хэн зэмэтэй хаб?

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Хоринн аймаг.

ЖОЛООШОДОЙ БҮЛЭ

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой жолоошон Гомбо Сыденович Баторов нютаг нугадаа, аймаг соогоо суутай болоһоор үнинэй. Тэрэ жолоошоноор дүшөөд жэл таһалгаряагүй хүдэлжэ байһан нэмтартай. Энэ хугасаа соо тэрэ олохон түхэлэй машинануудые жолоодожо, баян дүршэл шадабаритай болоо. Мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, мүн лэ сэрэгэй машина жолоодоо һэн. Дайнһаа бусажа ерээд, дуратай ажалаа орхёогүй.

Гомбо Сыденович һүүлэй 8 жэлдэ колхозой автобус жолоодоно. Мүнөө «Кубань» түхэлэй автобус даажа абаад, тэрэнээ нарин нягтаар харууһалжа, холын замда гарахаар хододоо бэлэн байлгадаг.

Гомбо Сыденович ямаршье автомашинада ажаллахадаа, техническэ харууһа сэг сооһь хэдэг. Тиимэһээ капитальна заһабарилгагүйгөөр нормоһоонь үлүү ябуулжа, түлишэ, тоһо арьбалжа байдаг.

Дүршэлтэй жолоошон Г. С. Баторов мэдэхэ, шадаха юумэеэ залуушуулда заажа, дүй дүршэлөө хубаалдадаг заншалтай. Шадамар бэрхэ энэ нүхэрэй зууршалгаар нютагайнь олохон хүбүүд жолоошоной мэргэжэл шудалжа, түрэл колхоздоо хүдэлнэ. Өөрынь ехэ хүбүүн Даша-Нима 1972 ондо 10-дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр жолоошоной курсада һураад, нютагтаа ажаллана. Даша-Нима эсэгэдээл адли «Восточные Саяны» колхозой түрүү жолоошодой тоодо оролсонхой. Хоёрдохи Мижит-Доржо хүбүүниинь 10-дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр баһал жолоошон болонхой.

Үдэр бүхэндэ эртэ үглөөгүүр Галбай тосхоной нэгэ гэрһээ гурбан хүн гаража, гараж тээшэ яаралтайгаар ошодог. Энэмнай Гомбо Сыденович Баторов хоёр хүбүүдтэйгээ ажалдаа гараба гээшэ.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ТОЛИЛОГДООГҮЙ БЭШЭГЭЙ ҮРӨӨР

„ҺАЙН БАРААН ХААНАБ?"

...гаршагтай бэшэг Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой малшад манай редакцида ороһон ... Аймагай колхозуудай малшад ... адууһа малай тоо толгой ... олошоруулжа, ашаг шэ... дээшэлүүлхын тула жэлэй ... сагта жэгдэ һайнаар хүдэл...шалтай. Тэдэнэй үдэр бү... эрилтэ хангадаг эмхи зургаа...ые байха. Гэхэтэй хамта ... эд хэрэглэгшэдэй бүлгэ... хүдэлмэрилэгшэд холын мал... дунда худалдаа наймаа би...аар эмхидхэнэгүй. Хэтэрхэ... райпогой складта ерэ... хоморой эд бараае өөһэд...доо хубаажа абадаг болошоо. Райпогой главна бухгалтер Т. Д. Эрдынеевагай захиралтаар үнгэрэгшэ жэлдэ һайн хубсаһан таниилнуудтань худалдагдашоо гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Тус бэшэгэй мүрөөр зохихо хэмжээ абахынь тулада Ахын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ газетын редакци хандаһан юм.

«Малшадай редакцида эльгээһэн бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ райпогой складта хамтадаа 15 холодильник ороһон байгаа. Тэдэнэй гурбанниинь Орлик тосхоной ажалшадта, хоёрынь — Сорог нютагта, арбанниинь — райпогой хүдэлмэрилэгшэдтэ худалдагдаһан байба. Тиихэдэ 1971 оной туршада райпогой складта эхэнэрнүүдэй 38 арһан пальто (шуба) ороһон юм. Тэдэнэй гурбанай нэгэ хубиинь (13 пальто) райпогой хүдэлмэрилэгшэд худалдан абаа, нэгэшье тиимэ пальто малшадта худалдагдаагүй байна. Японой кримплен гэжэ бүд үнгэрэгшэ жэлдэ 90 метр ерэһэн байгаа. Тэрэнэй гурбанай хоёр хубинь Орлигой магазинда наймаалагдаа. Жэлэй эсэс багта ерэһэн 29 метр тиимэ бүд наймаанда юрэдөө гараагүй, райпогой 12 хүдэлмэрилэгшэ өөһэдтөө хубаажа абаа.

Райпогой правлениин түрүүлэгшэ З. О. Бальжинимаев, худалдаа наймаанай таһагые даагшаар хүдэлжэ байһан Г. М. Вахрушева гэгшэдэй ажалдаа эрилтэ багатайгаар хандадаг дээрэһээ совет худалдаа наймаанай ёһо гурим иимэ бүдүүлигээр хазагайруулагдаһан байна. Райпогой худалдаа наймаанай таһагай хүдэлмэрилэгшэд хоморой эд бараанда ажалшадһаа, илангаяа малшадһаа огто захил абадаггүй, складта ороһон эд бараан ямаршье хубаарягүйгөөр худалдагдадаг байба. Тиимэһээл хэрэглэмжэ ехэтэй эд бараан хүдөөгэй магазинуудта, малшадта юрэдөө хүрэдэггүй байгаа.

Райпогой правлениин түрүүлэгшэ З. О. Бальжинимаев хэрэглэмжэ ехэтэй эд бараа өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдэй дуран соо худалдаха захиралта үгэдэг заншалтай. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада райпогой хүдэлмэрилэгшэ бүхэн холодильник, эхэнэрэй арһан пальто худалдажа абаа. Мүн ашаа шэрэһэн жолоошодто олоор худалдана.

Совет худалдаа наймаанай ёһо гуримуудые бүдүүлигээр хазагайруулжа байһан З. О. Бальжинимаев, Г. М. Вахрушева гэгшэдтэ аймагай арадай хиналтын комитет шанга донгодолго соносхоод, хэрэглэмжэ ехэтэй эд бараа худалдаха хэрэгые ёһотоор гуримшуулха, колхознигуудай, илангаяа холын малшадай дунда худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэхэ, худалдаа наймаанай гурим хазагайруулагшадта шанга хэмжээ абадаг болохо эрилтэ тэдэнэртэ табиба» гээд Ахын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Б. Хаптагаев редакцида мэдээсэһэн байна.

АЖАЛАЙ ЭРШЭ ШАНГАДХАН...

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

...рхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ...ын квартал дүүрэбэ. Үнгэрэгшэ ...һара соо манай газетын редакцида ...ааг 354 бэшэг ороһон байна. Газетэдэ ...гдоһон эдэ бэшэгүүдые шэнжэлэн ха...д, социалис мүрысөө эмхидхэхэ, ...шадай эдэбхи үүсхэл тухай асуудал...аар олон бэшэг ороо гэжэ тэмдэглэ... Энэнь тон һайшаалтай. Республикы... промышленностиин, хүдөө ажахын ...рилэгшэд түгэсхэхы жэлдэ ехэ ам... туйлахын тула социалис мүрысөө...өөр дэлгэрүүлээд, ажалайнгаа эршые ...шангадхан хүдэлжэ байна бшуу.

...шадай олохон коллективүүд юһэдэ...йн жэлэйнгээ даабари дүүргээд, удаа... табан жэлэй түсэбөөр ажаллана. Мүн ...ной түрүүшын кварталай түсэб бол...нь урид дүүргэһэн коллективүүд ... Эдэ бүгэдэ тухай хэдэн мэдээсэл, ...еспонденци редакцида орожо, газетын ...уудта тунхаглагдаа.

...шадай дунда социалис мүрысөөнэй ... эмхидхэгдэһэн тухай олохон хүн ... газетэдэ бэшэһэн байгаа. Тэдэниие ... байхадаа, юрэнхы дээрээ социалис ... эмхидхэхэ, ударидаха хэрэг гурим...ажа байна гээд ойлгогдоно. Гэхэтэй ... зарим газарта дутагдалнууд үшөөл ...һаар. Энэ асуудалаар нэгэ жэшээ ...

«...эймнай шалтаг юунһээб?» Иимэ ...тай бэшэг газетын мартын 27-ной ... толилогдоо һэн. Авторынь — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой Хүсөөтын фермын һаалишан **Л. Дашадоржиева.** Энэ фермын коллектив һү һаалгаар һүүлэй хэдэн жэлэй туршада ажахы, аймаг дотороо гээгдэжэ ябана. Тэрэнэй гол шалтагааниинь юуб гэбэл, фермын малшадай ажал муугаар эмхидхэгдэнхэй, тэдэнэй ажабайдалда үдэр бүриин эрилтэнүүд гүйсэд хангаданагүй, һаалишадай дунда социалис мүрысөөн ёһын тэдысэ эмхидхэгдэһэн байна. Эдэ бүгэдэн тухай нүхэр Дашадоржиева сэхэ руунь тодорхойгоор бэшээ. Тэрэниие хүдөөгэй малшад уншаһан байгаа ёһотой. **Тиимэһээ энэ бэшэг тушаа өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые редакцида эльгээгыт гэжэ танда — мал адуулагшад ба һаалишадта, хонишод болон гахайшадта, адуушадта ба газетын бүхы эдэбхитэдтэ найдагдана.**

Ороһо таряанай ургаса механизаторай гарта гээд бултанда ойлгосотой. Арадай сэсэн мэргэн эдэ үгэнүүдые һайса ойлгоһон механизаторнууд республика доторнай олон. Загарайн аймагай «Гигант» колхозой тарялашад, механизаторнууд жэл бүри тогтууритай һайн ургаса хуряадаг болонхой. Энэ ажахын трактористнар **З. Шитин, Б. Низамеев** гэгшэдэй бэшэһэн «Мэргэжэл, шадабариһаа эхитэй» гэһэн статья газетымнай мартын 13-най номерто тунхаглагдаа һэн. Эдэ нүхэд ажалайнгаа дүршэл тухай тобшохоноор хөөрэхэ зуураа, техникэдэ эзэн ёһоор хандаха асуудалда ехэ анхарал хандуулна. Тэдэнэй энэ статьяе хүдөөгэй механизаторнууд һонирхон уншаһан байгаа ёһотой.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалга энэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдтэ хэблэлдэ толилогдоо һэн. Тэрэнэй һүүлээр республикын арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэдһөө, интеллигенциин түлөөлэгшэнэрһөө һонирхолтой бэшэгүүд редакцида орожо эхилээ. Тиихэдэ «Партиин уряада харюу» гэһэн ниитэ гаршаг газетын түрүүшын хуудаһанда бии болгогдожо, ажалшадай бэшэгүүд толилогдодог болоо. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь **Л. Яковлевай** «Залуушуулай эдэбхи дээшэлнэ», Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном **А. Холбоевой** «Мэргэжэлтын үүргэ, харюусалга ехэ», «Бурятцелинстрой» трестын 590-дахи ПМК-гай бригадир **И. Пушкаревой** «Шанарай түлөө бултадаа» гэһэн һонирхолтой корреспонденцинүүд тэрэ гаршаг доро март соо толилогдоо. Саашадаашье иимэ бэшэгүүд редакцида олоор орохо бэзэ гээд найдамаар.

Манай республикын колхоз болон совхозуудта хонидой түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. Хэдэн арбаад хонишод түл абаха талаар хубиингаа табан жэлые түгэсхөөд, эдэ үдэрнүүдтэ эршэтэй һайнаар ажаллана. 100 эхэ хонин бүриһөө 100, зууһаа дээшэ хурьга абаһан хонишод үдэр бүри олошорно. Олохон ажахынуудта түл абалга эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байнхай. Республикын хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай март һарада олохон бэшэг газетэдэмнай тунхаглагдаа.

Газар тарялангай үрэжэл һайжаруулха габшагай хоёр һара мартын 20-һоо майн 20 болотор үнгэргэхэ тухай КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол хэблэлдэ толилогдоод, колхоз болон совхозуудай поли, сабшалан дээрэ эршэтэ ажал эхилэнхэй. Энэ шухала хүдэлмэридэ ажахынуудай ямараар бэлдэһэн, яажа эхилһэн тушаа баһал олон мэдээсэл абтажа, газетэдэ үдэр бүри шахуу толилогдоно. **Механизаторнууд ба луговодуудай үдэр бүриин ажал тушаа бэшэгүүдые хүдөө бэшэгшэдһээ, газетын уншагшадһаа хүлеэнэбди.**

Москвагай түрүү предприятинуудай коллективүүдэй үүсхэлээр апрелиин 19-дэ үнгэргэгдэхэ коммунис субботнигто бэлдэлгэ орон доторнай, тэрэ тоодо манай республикада үдэр бүри үргэдэнэ, «Улаан субботын» үдэр хэгдэхэ ажалай хэмжээн предприяти, ажахы бүхэндэ тодорхойлогдоо, ажалай һайндэрые хүтэлбэрилхэ штабууд байгуулагдаа. Багша Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботнигто бэлдэлгэ тухай олон мэдээсэл газетэдэ тунхаглагдаһан байна.

РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, мүн нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэлгэ республика дотор үдэр бүри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Һунгуулиин округууд тодорхойлогдоо, комиссинуудай бүридэлдэ түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэнэ, агитпунктнууд хүдэлжэ эхилээ. Һунгалтада бэлдэлгэ тушаа тобшохон мэдээсэлнүүд үдэр бүри редакцида ороно, саашадаашье орожо байха бэзэ гээд найданабди.

Үдэр хоногой үнгэргэхэ тума агуу Илалтын 30 жэлэй ой ойртожо байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ совет арадай гаргаһан баатаршалга тухай үдэртөө хэдэн бэшэг ерэнэ, газетэдэ олоор толилогдоно. Энэньшье ойлгосотой. Дайнай хатуу шанга жэлнүүдтэ совет сэрэгшэдэй баатарлиг тэмсэлые, холын тылдэ ажаллажа байһан эхэнэрнүүдэй үбгэд, хүгшэдэй габьяата ажалые арад зон үндэрөөр сэгнэнэ, хүндэлнэ ха юм. Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һонирхолтой олон материал **С. Хандажапов, Д. Цыренов, О. Цыбиков** болон бусад бэшэһэн байна.

Газетын эдэбхитэд жэл бүри олошоржо байнхай. Баргажанһаа **В. Гармаев**, Прибайкалиһаа **П. Григорьев**, Бэшүүрһээ **Ц. Цыренов**, Хориһоо **К. Жалсараев**, Ахын аймагһаа **О. Балданова** болон бусад һүүлэй үедэ манай газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Энээниие үнэн зүрхэнһөө һайшаагаад, саашадаа редакциин хүдэлмэридэ бүри һайнаар туһалжа байха бэзэ гэжэ эдэбхитэдтэ найданабди.

Эльгэ зүрхөөрөө эмшэн

Гусиноозерск хотын больницын терапевтическэ отделенидэ бэеэ аргалуулһан хүнүүд Раиса Сергеевна Александровае ходо һайн һайханаар һанажа ябадаг юм. Энэ нүхэр өөрынгөө һайхан сэдьхэлээр, урин зулгы абари зангаар үбшэн хүнүүдэй дура татажа шадаа.

Раиса Шэтын областиин Сретенск хотодо түрэһэн, һураһан юм. Бүри һургуулиин наһанһаа эмшэн болохо гэһэн нэгэл эрмэлзэлтэй һэн.

Тэрэ найман класс дүүргэээд, удаань оёдолой фабрикада хүдэлөө.

Хүдэлжэ байгаад үдэшын дунда һургуули дүүргээ. Тиигээд Шэтын медицинскэ училищида орожо, хэдэн жэл һураад, медсестрагай мэргэжэлтэй болоһон юм. Раиса Александрова Гусиноозерск хото эльгээгдээ бэлэй.

Медсестра Раиса Сергеевна он жэлэй ошоходо, дүршэлтэй болоо, коллектив соогоо хүндэтэй боложо шадаа.

В. ЧЕРНЫХ.
Сэлэнгын аймаг.

АГУУ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

БАЙЛДААН СООГУУР МҮНДЭЛҺЭН ДУРАН

1944 оной хабар. Манай сэрэгшэдэй, офицернүүдэй үмэнэ Одессые сүлөөлхэ гэһэн харюусалгатай зорилго табигдаба. 1941 оной октябрь һарын хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ герой-город Одессые зүрхэ сэдьхэлээ шэмшэрүүлэн, саг зуура орхихо баатай болоһоноо сэрэгшэд мартаагүй һэн. Хоротон дайсанһаа хоро үһөөгөө нэхэн абахабди, түрэл городоо заатагүй сүлөөлхэбди гэжэ тэдэнэр этигэн найдажа ябаа. Найдажа ябаһан найдалаа бэелүүлхэ сагынь хүрэжэ ерэбэ.

Урда-Буг тээшэ дабшаһан добтолгынгоо эршэ һулаадхахагүй, дайсанда амилха сүлөө үгэнгүй намна намнаһаар Константиновка, Вознесенск, Новая Одесса шадар фашистнарай харгы хаажа, Николаев, Тирасполь болон Одессые сүлөөлөөд, Прут, Дунай хүрэтэр добтолжо, Советскэ Союзай гүрэнэй хилэ дээрэ гараха гэһэн захиралта Украинска 3-дахи фронтдо Верховно Главнокомандованиин Ставкын зүгһөө үгтэбэ. Доржо Дымбрыловэй дайлалдажа ябаһан Суворовой ордента Улаан тугта Запорожско 244-дэхи дивизи энэ ехэ байлдаанда хабаадалсаһан байна.

Ябаган сэрэгэй 244-дэхи дивизиин бүридэлдэнь эрэһон генерал-лейтенант И. Т. Шлеминэй командалдаг 6-дахи арми Одессын баруун-хойто зүгһөө сүмэрэн орожо, Дальник, Усатово, Куяльник шадар дайсанда шанга сохилто хэжэ байба. Миномётно ротын командир Доржо Дымбрылов сэрэгшэдтээ эрэлхэг зоригой үльгэр жэшээ харуулан, урагшаа зүдхэн дабшана.

— Нүхэр командир, санитар басаган таниие һурагшална, — гээд нэгэ залуу солдат хашхарба.

— Юун басагаяа дурдааб-ши, урагшаа хараад дайсанаа буудахаяа мэдэ, — гээд Доржо Дымбрылов ууртайгаар хэлэбэ.

— Нүхэр командир! — гэһэн эхэнэр хүнэй шэнгэхэн абяан Доржын арада дуулдаба. Тэрэнэй эрьежэ хараха хада, танил басаган урдань зогсожо байба. Зүб даа, Полина Майбогова... Доржо Дымбрыловэй үнгэрһэн ажабайдал һабагша татагдаһандал элихэнээр ухаандань ороодхибо.

...Хяагтын соёл гэгээрэлэй училищи дүүргээд, Бэшүүр нютагтаа ажаллажа байһан Доржо Дымбрылов 1938 ондо сэрэгэй албанда мордоо һэн. Уданшьегүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилжэ, младша командирнуудай һургуули дүүргэһэн Дымбрылов 1942 ондо Дунда Доной фронт эльгээгдээ һэн. Тэндэ 1943 онһоо эхилжэ миномётно ротын командираар томилогдоод, эрэлхэгээр дайлалдаба.

...Нэгэтэ намарай һалхитай үдэр Днепр шадар фашистнар олоороо исалжа байба. Эгээл тэрэ багта гурбан сэрэгшэдтэй сугтаа тагнуулда гараһан Дымбрыловэй ошохо газартаа хүрөөд бусажа ябатарнь, гэнтэ дайсадай 11 тагнуулшан дээрээ ортожо тээлмэрдэһэндээ яаха аргагүй бэеэ тушааха баатай болобо.

Кантимировкэ гэжэ станци шадар Доржо Дымбрылов түрүүшынхеэ хүндөөр шархатаад, госпитальдо хэбтэхэдээ, санитар басаган Полина Майбоговатай танилсаа һэн. Залуу басаган дайнай эхеэр Воронеж хотодо 10-дахи класс дүүргээд, түрэл нютаг Кантемировкэеэ бусаһан байгаа. Тэндэһээ һайн дураараа хани басагадтаяа госпитальдо ошожо ажаллаа...

— Полина... Полина Майбогова, хүлеэгдээгүй айлшан, ямар хуби заяагаарнаа эндэ хүрэжэ ерэбэш, — гэжэ Доржо Дымбрылов баярлаһандаа эбдүүсэн дуугарба.

— Танай алба хэдэг 907-дохи полкдо алба хэхэ хуби заяатай байнаб, — гэжэ басаган налархайгаар харюусаба.

Иигэжэ байлдаанай гал дүлэн соогуур инаг дуранай арюухан сэсэгэй дэльбэ задарад гээ һэн. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо тэдэ хоёр хааяахан уулзадаг, байлдаанай намдажа, зогсохо забһарта хэдэн үгэ андалдадаг болобо. Инаг дуранай халуухан үгэнүүдые хэлсэжэ, инаглан хөөрэлдэхэ сүлөө забһар олдодоггүй һааб даа.

Буурал сагаан толгойтой болошоһон дайнай ветерануудтай хөөрэлдэжэ һуунаб.

— Доржиингоо түрэһэн тоонто нютагаарнь ехэтэ һонирходог, Байгал далай тухай ходо асуудаг һэм. Би тиишэ ошохоб гэжэ зүүдэлээшьегүй ябааб. Юрэдөө, сэхынь хэлэхэдэ, Байгал шадарай хүн болохоёо зүгнэһэн байгаа хүн гүб, мүнөөшье болотороо гайхагшаб. Доржо нютаг тухайгаа ехэл һайханаар хөөрэдэг һэн, — гээд Полина Романовна Дымбрылова энеэбхилэн хөөрэнэ.

Эрэлхэг зоригтой санитар басаган хэды олон шархатагшадые дайнай гал дүлэн сооһоо гаргаа гээшэб! Тэдэ габьяануудайнгаа түлөө Полина Романовна командованиингаа зүгһөө тон олон баясхалан һайшаалнуудта хүртэһэн, «Шэн зоригой түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. Мүнөөшье ветеран-эхэнэрэй энгэртэ шагнал хайра нэмэжэл байдаг. «СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ой», «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Илалтын туйлагдаһаар 20 жэлэй ой» гэһэн ойн баярай медальнуудаар шагнагдаһан.

Доржо Дымбрылов Полина Майбогова хоёр Болгариин газар дээрэ дайгаа түгэсхэмсөөрөө хуби заяагаа ниилүүлжэ, гэр бүлэ болоо. Удаань Доржо Дымбрылов хани нүхэр Полинатаяа гоёл-то нютаг Шэбэртэеэ бусажа, амгалан тайбан ажабайдалаа түбхинүүлжэ эхилһэн намтартай.

Мүнөө тэдэнэр олон үхибүүдтэй, үнэр баян ажаһуудаг. Ехэ басаган Светэнь Зүүн-Сибириин технологическа институт дүүргээд, Новосибирскдэ инженерээр хүдэлнэ. Нинэнь соёлой институт дүүргэнхэй юм. Галинь баһал институтда һуража, дээдэ эрдэмтэй болоод, мүнөө хүдэлнэ. Володя хүбүүниинь арбадахиие дүүргээд, совхоздоо ажаллана.

Доржо Раднаевич шархатажа, бэе муутай болоошье һаа, түрэл совхоздоо шадал зэргээрээ туһалжа ябадаг. Харин Полина Романовна мүнөө үхибүүдээ хүмүүжүүлжэ, хүлыень дүрэөдэ хүргөөд, Заганай совхоз рабкоопой ниитын столовые даагшаар ажаллана.

Эрэлхэг зоригто эхэнэрэй аха дүүнэр түрэл Воронежско областьдоо ажаһуудаг. Полина Романовна түрэл нютагаа ходо айлшалжа, түрэл саданартаяа бэшэг абалсажа байдаг.

Байлдаанай гал дүлэн соогуур мүндэлһэн инаг дуран иимэ һайханаар һалбаржа сэсэглээ, жаргал болоожо дэлбэрээ байна даа гэжэ һанаһаар дайнай ветерануудтай хахасаа һэм.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Р. Дымбрылов, П. Р. Дымбрылова.

Бэшүүрэй совхоз.

СПОРТ

ЧЕМПИОНУУД ШУУГДЭНГҮЙ ЯБАНА

Хоккейгээр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадана́й түрүүшын хахад дүүрэбэ. Совет спортсменүүд үнгэрэгшэ четвергын үдэшэ Швециин командые 4:1 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, нааданда хабаадалсаһан командануудай дундаһаа нэгэшье командада шүүгдэнгүйгөөр уулзалгын түрүүшын хахадые түгэсхэбэ. Тиин СССР-эй суглуулагдамал команда абажа болоmoор 10-һаа 10 очкотойгоор эрхимлэбэ. Чехословакиин команда—8, Швеци—6, Финлянди—4, Польшо—2, США-гай команда ноль очкотой болоһон байба.

СССР-эй Швециин суглуулагдамал командануудай дунда үнгэргэгдэһэн наадан арба мянган (Мюнхендэ үнгэргэгдэһэн түрүүшын хахадай наада 86 мянга 500) хүн хараһан байна.

— Бидэнэрэй шведүүдтэй һайнаар наадаа һаамнай, саашадаа наадан бүхэниие эрхимээр үнгэргэжэ шадаха байһамнай лабтай — гэжэ Валерий Васильев уулзалгын эхилхын урда тээ мэдүүлээ һэн.

Энэншье зүйтэй байгаа. Юуб гэхэдэ, Швециин команда СССР-эй суглуулагдамал командатай ана мана тулалдажа гарахые эрмэлзээ. Зүгөөр эдэнэр манай командые шүүбэл, наадана́й түрүүшын хахадай дүнгөөр түрүү һуури эзэлһэн хоёр командатай нэгэдэхи, гурбадахи һуури булялдажа магад байгаа бшуу.

— Мүрысөөн гоё һайханаар үнгэрөө. Энэ хадаа дээдэ классай хоккеистнүүдэй наадан байба, — гэжэ ЧССР-эй суглуулагдамал командын тренер Карел Гут шэнжэлэл үгэһэн байха юм.

Манай Третьяк воротагаа эрхим һайн хамгаалжа байгаад наадахадаа, Скандинавиин спортсменүүдэй урмыень яһала хухалаа, голхоруулаашье. Наадана́й үедэ ушарһан хэдэн баримта эндэ дурдая. Дэлхэйн чемпионууд добтолдог ёһоороо добтолжо, Швециин хоккеистнүүд хамгаалга хэхэ баатай болоһон байгаа. Наадана́й эхилһээр зургаадахи минутын ябажа байхада, һэлгэлгын үедэ Васильевай дахинаа алдуу гаргахадань, Ляпкин шайба бэеэрээ халхалжа үрдибэ. Энэл үедэ Якушев урагшаа гарахадаа, шайбаяа эршэтэйхэнээр сохижорхибо. Наадана́й түрүүшын хахадта эрхим хоккеист гэгдэһэн Якушев найман шайба сохижо оруулһан, гурбан шайба нүхэдтөө дамжуулһан байха юм.

Швециин хоккеист Хольмквист уһа саһан болотороо оролдолго гаргана. Зүгөөр эндэ эрхим һайнаар, шадамар бэрхээр наадаһан Мальцев 15-дахи минутын ябажа байхада, тоо нээжэ шадаа. Тиигэһээршье байгаар талмай дээрэ шанга тулалдаан болоожо, зарим хоккеистнүүд алдуу гаргажа, манай командын гурбан чемпионууд, Третьяктайгаа дүрбүүлэн Швециин табан добтологшоһоо воротагаа хамгаалжа шадана. Наадана́й эхилһээр 31-дэхи минутын ябажа байхада Капустин гурбадахи шайба сохижо оруулна. Швециин хоккеистнүүд миин һуужа үгэхөөр бэшэ, добтолго, хамгаалгаяа эмхи гуримтай болгожо, харюугай нэгэ шайба сохижо оруулба.

Петров түрүүтэй манай табан спортсменүүд эрхим һайнаар наадажа, үшөө нэгэ шайба сохижо, наадана́йнгаа тоо 4:1 болгожорхибо. Энэ шайбые Валерий Харламов 50-дахи минутын ябажа байхада оруулһан байна.

Наадана́й түрүүшын хахадай дүүрэхын урда тээ Чехословакиин команда Финляндиин хоккеистнүүдые 6:2 тоотойгоор шүүһэн байба. «Известия» газетын шанда хүртэһэн Чехословакиин хоккеистнүүд дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа нааданда алтан медальда хүртэхөөр бэеэ зэһэнхэй ха юм.

• •

Апрелиин 12-һоо Дюссельдорфдо эхилһэн наадана́й түрүүшын үдэр гэхэ гү, али наадана́й хоёрдохи хахад эхилбэ. Эндэ СССР-эй суглуулагдамал командын спортсменүүд түрүүшынгээ уулзалгада США-гай командые 13:1, Чехословакиин спортсменүүд Польшын командые 8:2 тоотойгоор шүүһэн байна.

(ТАСС).

ТҮРҮҮШЫН НААДАН

Улаан-Үдэ хотын авиационно заводой, мяха-консервын комбинадай, ЛВРЗ-гэй спортын клубуудай стадионууд дээрэ футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилэнхэй. Энэ мүрысөөн Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дээрэһээ футболой олон командануудые суглуулаа. Түрүү һууриин түлөө наадажа эхилһэн футболистнууд хоёр бүлэг боложо хубаараад, гурбан наада үнгэргөөд байна.

Түрүүшын бүлэгтэ наадаһан футболистнуудай дунда ЛВРЗ-гэй спортын клубай команда гурбан уулзалгаһаа зургаан очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлжэ ябана. Удаадахи хоёр һууриие авиазаводой хоёр команда эзэлнэ. ЛВРЗ-гэй футболистнууд авиазаводой нэгэ командые 7;2, «Буревестник» команда «Вымпелэй» футболистнуудые 3:0 тоотойгоор ээлжээтэ наадандаа шүүһэн байна.

Хоёрдохи бүлэгэй футболистнууд сооһоо «Торпедо», «Локомотив» бүлгэмүүдэй командануд 6—6 очкотой, түрүүшын хоёр һуури эзэлжэ эхилбэ. Мяха-консервын комбинадай «Пищевик» команда 4 очкотой боложо, гурбадахи һуури эзэлнэ. Эндэ «Локомотив», «Пищевик», «Торпедо» бүлгэмүүдэй футболистнууд бусадтаа орхоодоо шадамар бэрхээр наадажа ябана.

А. КОНЦУР.
республикын категориин, судья.

СҮҮД ДЭЭРЭҺЭЭ

ОМОЛИИН ТАРГАНИИЕ ЭДИХЭМ ГЭЭД...

Үбгэн буурал Байгал далайн омоли загаһан дэлхэйдэ суутай. Тэрэниие бүри олон болгохо зорилготойгоор загаһа барилга хоригдоһон байгаа. Тиибэшье һаань, браконьернүүд һэдэлгэ гаргадаг байһаар. Үнгэрһэн намар омолиин түрһэеэ хаяха үедэ харуулай ажал шангадхаха зорилготойгоор Эрхүүгэй областиин Тулунай ба Балаганскиин инспекторнүүд Баргажан уригдаһан юм. Иимэ харууһан доро омоли одоол байгаалиин табисуураар түрһэлхэнь гэжэ һанахаар һэн.

Зүгөөр нэгэ бүлэг хүнүүд омолиин һүрэгтэ ехэ гай хохидол ушаруулаа. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, үнэншэхөөр бэшэ, загаһа харууһалха үүлгэтэ хүнүүд байшоо. Уялгата албаяа убайгүйгөөр хэрэглэжэ, харууһалхын орондо хохидол үүдхэһэн тэдэнэр һаяхан аймагай арадай сүүдэй урда зогсожо, харата хэрэгэйнгээ түлөө харюу бариха баатай болобо.

1974 оной октябриин 8-най үдэр инспекциин Хурамхаанай участогай хүдэлмэришэд Калекин, Зверьков «ЗИЛ-130» машинын жолоошонтой Баргажанда шудхадаг Онёо горхоной эрьедэхи Центральна заимка ерээд, Баян-Голой хонишон Ринчинов, Бодоной совхозой хонишон Усынин гэгшэдые «гараа оруулжа», гурба дахин гүльмэ шэдэхэдээ, нэгэ мэшээг омоли баряа. Тэндэ үгы байһан тэрэ участогай инспектор Будожаповые дурдажа байгаад, загаһаяа зургаан газар хубааба ха. Удангүй Будожапов машинаарна ерээд, тэрэ хоёроо загаһатайнь абаад ябашоо.

Октябриин 9-эй үдэр инспекторнүүд Анищенко Баранцев хоёр онгосоор Баргажан гол үгсэн, омоли бариха зорилготой ошоо. Тэдэнэр гүльмэ ба хэдэн мэшээг абажа ябаа. Тиэд тэдэниие бэлэн омоли «хүлеэжэ» байба ха.

Ушарынь иимэ. Онёо дээрэ албаяа хэжэ байһан участогай инспектор Любовников Тулунһаа ерэһэн Сенотрусов, үнэсхи Ринчинов, Усынин гурбанда «шалгалта хэнгээ бариха» гэһэн даабари үгөөд, мотоциклаар гол үгсэн Орловтой гүйлгэшөө ха. Тэрэ гурбаниинь гүльмэ татан гэхэдээ, 3 центнер шахуу омоли гаргаа. Тэдэнэй баярлажа үрдеэгүй байтарнь, Баранцев Анищенко хоёр хүрэжэ ерээ бшуу.

Гани гай боложо, хоёр хонишониие гэмтэн болгон, хүдал протокол бэшээд, хамаг омолиинь, үшөө гүльмыень абаад бусаба ха. Нүхэдтөө ерэһэн Любовников юунэй болоһые ойлгоһоор, Орловтоёо онгосодо һуужа, хойноһоонь даражал мэдээ.

Удангүй хүсэжэ, хэдэн минута соо яаха хээхэеэ хэлсээ. Анищенко Любовниковтоо 2 мэшээг омоли, гүльмэ бусаагаад, һүниин тэн багта хоёр тээшээ һалаа. Харин үлэһэн 4 мэшээг омоли нүгөөдэ хоёрой хэшэг болоо бшуу. Үглөөниинь Баранцев 1,5 мэшээг омоли Баргажанай-Адаг бүлэдөө ябуулаа. Анищенко холын бодолтойгоор 73 килограмм омоли больницада тушаагаад, бэшыень «шэнгээгээ».

Ноябриин 28-най үдэр Любовниковой гэртэ нэгжүүл хэхэдэ, 190 омоли олдоо гэжэ нэмээхэ хэрэгтэй.

Иигэжэ балшыса баригдабашье, тэдэнэр сүүд дээрэ гэмээ сагааруулхын тула элдэб, заримдаа энеэдэ хүрэмэ зүйлнүүдые дурдаа. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Зүгөөр юундэ эдэнэр гэмтэ ябадал хэхэ болооб? Залуугай холшорто диилдэжэ болоо гү? Үгы! Эдэмнай булта наһаа эдижэ, нарбаяа сайһан хүнүүд. Али уялгата албаяа мэдээгүй гээшэ гү? Үгы даа! Анищенко 15, Орлов 10 жэлдэ хүдэлһэн, нүгөөдүүлшье һая хүдэлжэ байһан зон бэшэ. Үшөө тиихэдэ тусхай заабари абаһан. «Хожом болоожо байна. Үбэлэй сагта омолиин тарганиие эдихэ хэрэгтэй» гэһэн бодолдо диилдэжэ, эдэнэр саг зуура уялгаяа, нэрэ хүндэеэ мартажархёо.

Сүүд дээрэ тэдэнэй үндэһэгүй харилсаа холбоон элирээ һэн. Ушар юуб гэхэдэ, омолиёо хубаатараа нүхэд, харин саашадаа һэшхэлээр бага, саг зурын «танилнууд» байшоо. Жэшээлхэдэ, гүльмыень ба хара хүсыень хэрэглэбэшье, Любовников һүни бусаад, Ринчинов Усынин хоёрые мэхэлжэ, нэгэшье загаһа үгөөгүй. Харин Анищенко Баранцев хоёр нэгэ зорилготой «нүхэд» байһан аад, сүүд дээрэ дайсад шэнгеэр бэе бэеэ хардалсаа.

Арадай сүүдэй шиидхэбэриин ёһоор И. Анищенко, Е. Баранцев, А. Любовников гэгшэд 3—3 жэлээр, Л. Орлов ба К. Сенотрусов 2—2 жэлээр түрмэдэ хаагдаха, П. Зверьков, К. Калекин, Д. Будожапов гэгшэд 3—3 жэлээр эрхэеэ хаһагдаад, МВД-гэй органуудай эльгээһэн газарта ажал хэхэ, К. Ринчинов ба П. Усынин 3—3 жэлээр условноор эрхэеэ хаһагдаад, тэрэ саг соогоо туршалга гараха болоо. Үшөө тиихэдэ бултанһаань 3326 түхэригэй мүнгэн зөөри абтажа, гүрэнэй жасада оруулагдаха юм.

Н. ГАЛДАНОВ.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО ХИЛЫН СААНАҺАА

УЛААН БААТАР

Совет барилгашадай коллективтэ МНР-эй орден барюулагдаба

ТАСС

Аха дүү Монгол орондо «Главмосстройн» барилгын хоёрдохи трестын ажаллажа эхилһээр арбан жэл үнгэрбэ. МНР-тэ социализм байгуулха, монгол ба совет арадуудай заншалта хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэн, энэ коллективые республикын Арадай Ехэ хуралай Президиум Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаа.

Энээндэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Майдар москвагайхидай алдарта коллективэй тугта үндэр дээдын шагнал зүүлгэбэ. Тиигээд МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй амаршалга уншаба.

УЛААН-БААТАР

Улаан-Баатарта заседани болобо

ТАСС

Экономическа ба научно-техническэ харилсаанай талаар Совет, монгол оронуудай правительствануд хоорондын комиссиин 12-дохи заседани эндэ болобо.

Совет-монгол экономическа ба научно-техническэ харилсаае саашадань хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ тухай хэдэ хэдэн гол шухала асуудалнуудые, МНР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Монголой Арадай Республикада ерэлгын дүнгүүдтэ зорюулагдаһан хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ асуудалнуудые правительствануд хоорондын комисси хаража үзэһэн байна.

СССР-эй ба МНР-эй арадай ажахынуудта улам дүтэлүүлхэ, социалис экономическа холбоо барисаа хүгжөөхэ асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсээ. Комиссиин 12-дохи заседаниин протоколдо, правительствануд хоорондын хэдэ хэдэн документнүүдтэ гар табигдаба.

ПАРИЖ

ФКП-гэй ЦК-гай пленум

ТАСС

Франциин Компартиин ЦК-гай пленум апрелиин 14-дэ эндэ нээгдэбэ.

Партиин политическэ байдал ба зорилгонууд (элидхэлшэнь — ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн, ФКП-гэй ЦК-гай секретарь Г. Плиссонье) уласхоорондын байдал ба Франциин гадаадын политика (элидхэлшэнь — ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Ж. Канапа) гэһэн асуудалнууд зүблэхэ зүйлдэнь табигдана.

ХАНОЙ

РЮВ-эй ВРП-гэй МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство мэдүүлгэ толилуулхадаа, сайгон захиргаанда туһаламжаяа үргэдхэхөөр хараалһан США-гай хараа бодолые, Урда Вьетнамай үхибүүдые хүсөөрөө, хашалта харшалалтаар абаашаха гэһэн ушарые эрид буруушааһан байна.

Тхиеугай захиргаанда туһаламжа үзүүлэлгээ дары болюулхыень, Урда Вьетнамай уһан сооһоо американ сэрэгэй бүхы корабльнуудые, самолёдуудые далайн ябаган сэрэгшэдые гаргаха эрилтэ РЮВ-эй ВРП Холбоото штадуудай үмэнэ табиба.

• • •

США-гай президент Дж. Фордын конгресс дээрэ үгэ хэлэһэн тушаа Вьетнамай Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлгэ тунхаглуулаа.

Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээе хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн Вьетнамай асуудалые шиидхэлгэдэ Холбоото Штадууд ёһотой һайнаар хандажа шадаха байна гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Тиихэдээ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын байгша оной мартын 21-дэ хэһэн эрилтэнүүдые хангаха ёһотой.

НИКОЗИ

Демократическа гуримаар шиидхэхын түлөө

ТАСС

Бүхэкипрэй хүдэлмэришэ федерациин XVII съезд эндэ боложо дүүрэбэ. Ороной национальна бэеэ дааһан байдалай, газар дайдын бүтэн бүрин байлгын үндэһөөр Кипрэй асуудалые амгалан ёһоор, демократическа гуримаар шиидхэхэ шухала гэжэ съездэ хабаадагшад тэмдэглэһэн байна.

Кипрэй асуудалаар уласхоорондын конференци ООН-до зарлаха тухай Советскэ Союзай дурадхалые делегадууд нэгэн дуугаар баталан абаһан тогтоол соогоо дэмжэбэ.

ЛИССАБОН

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Генштабай коммюнике

ТАСС

Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Генеральна штабай коммюникее национальна радио дамжуулба. «Орон доторхи революционно хүдэлөөе саашадань хүгжөөхэ зорилготой мүнөөнэй һунгуулиин кампани ехэ удха шанартай байна» гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэ хүгжэлтые саашадаа хангахын тула зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн, революционно Совет һунгуулиин кампаниин үедэ, һунгалтын үдэр демократическа ёһо гурим сахихыень португалиинхидые уряалаа гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ.

БЕЙРУТ

Бейрудта хёмороон болобо

ТАСС

Катайб гэжэ хархис партиин зэбсэгтэ фалангистнуудай ба палестинынхидэй хоорондо хэдэн удаа хёмороо зүришэлдөөн апрелиин 13-най үдэр, һүни Ливанай ниислэл хотодо болобо.

1973 оной апрелиин 10-да израилиинхидай Бейрудта добтолхо үеэр алуулһан Палестинын хүтэлбэрилэгшэдэй дурасхаалда үнгэргэгдэһэн митингын дүүрэхэдэнь, палестинынхидые буудаһан байгаа гээд ООП-ой түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Энэнэй һүүлээр болоһон зүришэлдөөнэй үедэ олон хүн алуулһан байгаа. Палестинын 27 хүн алуулаа, 20 гаран хүн шархатаа гээд Палестинын информационно агентство мэдээсэнэ. Хёмороонной болоһон районуудые аюулгүйе сахиха хүсэнүүд хинана.

Ливанай түрүү үзэлтэй ба национальна партинуудай түлөөлэгшэд апрелиин 13-да болоһон онсо яаралтай зүблөөн дээрээ фалангистнуудай үүдхэһэн Бейрудтахи шуһата муухай хэрэгүүдые эрид буруушааба.

ХАНОЙ

СҮЛӨӨЛЭГДЭҺЭН РАЙОНУУДТА

ТАСС

Вьетнамай эртэ урдын ниислэл — Хюэ хотодо байдал хэмдээ орожо байна. Олонхи предприятинууд жэгдэ һайнаар хүдэлнэ. Предприятинуудые түүхэй эдээр хангахадань, Хюэгэй арадай революционно комитет эдэнэй эзэдтэ туһална. Сүлөөлэгдэһэнэйнь һүүлээр хотын промышленностиин бүтээн гаргаһан түрүүшын эд бараан магазинуудта оробо.

Хүн зоной байдал һайжаруулха тухайда гол анхарал хандуулагдана.

Нютагай хүн зоноор эдэбхитэйгээр дэмжэгдэһэн Хюэгэй арадай засагай зургаанууд үлэсхэлэн хооһон байдалда ороһон бүлэнэрые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангана.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын хүтэлбэрилэгшэд һая сүлөөлэгдэһэн провинцинуудаар ябажа байдалтайнь танилсана.

РЮВ-эй ВРП-гэй түрүүлэгшэ Хюинь Тан Фат Сайгонһоо хойгуур зуугаад километртэ байдаг Фьюклонг провинцида һаяхан ошоһон байна. Революционно правительствын толгойлогшодтой уулзахаяа хотын 4 мянга гаран зон провинциин түбтэ сугларба.

ЯУНДЕ

ЧАДТА УРБАЛТА БОЛОБО

ТАСС

Үнгэрэгшэ амаралгын үдэр орон дотор гүрэнэй урбалта боложо, энээнэй үеэр президент Н. Томбалбайе алажа, сэрэгэйхид засаг гартаа абаба гээд Чадай радио мэдээсэбэ.

Урбалта толгойлһон армиин штабай начальник, бригадна генерал Н. Одингар радиогоор үгэ хэлэжэ, хүн зондо хандахадаа, арад түмэнэйнгөө урда уялгаяа дүүргэхын тула арми засаг гартаа абаба гээд мэдүүлээ. Конституци саг зуура баримталагдахаяа болёо, парламентска ба политическэ ажал ябуулга хоригдоо гээд тэрэ соносхобо. Бүхы орон дотор комендантска час соносхогдоо, Чадай Нджамены гэжэ ниислэл хотын уласхоорондын аэропорт хаагдаа.

Гүрэнэй шэнэ захиргаан урдын правительствын уласхоорондын бүхы уялгануудые дүүргэхэ юм гээд генерал Одингар тэмдэглэбэ.

Удаань радиогоор ниислэл хотодо байдаг Франциин сэрэгэй частьнуудта хандажа, орон дотор боложо байһан үйлэ хэрэгүүдтэ хамаарсалсагагүйень гуйһан байна. Ороной хойто хубида ажаһуудаг нүүдэл мусульмануудай правительствада эсэргүү зэбсэгтэ ябуулганууддые дарахын тула президент Томбалбайн гуйлтаар Франциин сэрэгүүд 1968 ондо Чадта эльгээгдэһэн юм.

Нджаменаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө Чадай ниислэл хотодохи байдал түбхин намдуу болонхой. Орон доторхи байдалые арми хиналжа байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Таряашадай гол зорилго» — КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой статья. Социалис оронуудай студентнэрэй уулзалгада хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалга. Уулзалга тухай тоосоон.

Хоёрдохи хуудаһанда. Гусиноозёрскын ГРЭС-һээ ерэһэн хоёр бэшэг. «Республикын ажалай дорюун алхам» — ЦСУ-гай мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаһанда. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхэһээ. 1945 оной апрель.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «СССР — минии Эхэ орон».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Ойрын хани Болгари» — документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 10.40 — Н. Островский, «Булад яажа хатуужааб». Уран зохёолой дамжуулга. 11.30 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 12.00 — «Орленок» телестудиин концертын зал соо (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Солдатёнок» — телевизионно уран һайханай фильм үхибүүдтэ түрүүшынхеэ харуулагдаха. 13.40 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 14.10 — Хоккей. США — ЧССР. 14.50 — «Танда — манай дуунууд ба хатарнууд» (үнгэтэ). 15.15 — «Хүдэлмэришэнэй нэрэ хүндэ тухай үгэ». 15.25 — А. П. Чехов. «Бэри басаган» — телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 16.35 — «Аша үрын ба шанарай түлөө». 17.20 — Хоккей. Польшо—СССР (2-дохи, 3-дахи үенүүд). 18.30 — «Время». 19.00—19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Композитор Е. Жарковскитой уулзалга». 20.15 — «Хүдэлмэришэнэй нэрэ хүндэ тухай үгэ». Горькийн хотын автомобильна заводой бригадир Д. Г. Карцевай үгэ хэлэлгэ.

Улаан-Үдэ. 20.25 — «Хүдөө ажахын эрдэм наука ба ажалай дүй дүршэл», 20.45 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 20.55 — А. Чехов «Бэри басаган». 22.05 — «Аша үрын ба шанарай түлөө». КПСС-эй Омско обкомой нэгэдэхи секретарь С. И. Манякин дамжуулгада хабаадалсана. 22.50 — Хоккей. Польшо—СССР. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.05 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.35 — «Шог ёгто» — киносуглуулбари. 19.45 — Телевизионно һонин. 20.05 — «Элүүр энхэ байлга» — тележурнал (буряадаар).

«Орбита». 20.25 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг».

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной апрелиин 16. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03445. Заказ №